

στην

Ερμιόνη

άλλοτε και τώρα

ΤΕΥΧΟΣ 17 - Οκτώβριος 2015

Περιοδική έκδοση για την ιστορία, την τέχνη,
τον πολιτισμό και την κοινωνική ζωή της Ερμιόνης

περιεχόμενα

- σελ. 3 *Εισαγωγικό σημείωμα*
- σελ. 4 *Η λαμπροτάτη πόλις των Ερμιονέων*
ΛΙΝΟΣ Γ. ΜΠΕΝΑΚΗΣ
- σελ. 5 *L' Hermione «Η φρεγάτα της ελευθερίας»*
ΘΕΟΔΟΣΗΣ ΑΠ. ΓΚΑΤΣΟΣ
- σελ. 12 *Η κόρη Ερμιόνη – Από τον Μύθο στην Τέχνη*
ΜΥΡΣΙΝΗ Γ. ΣΑΜΑΡΑ
- σελ. 17 *Η Ερμιόνη στον ...Χάρι Πότερ*
ΒΙΚΥ Δ. ΚΟΥΤΡΑΦΟΥΡΗ – ΕΛΕΝΗ ΕΥΑΓ. ΚΟΥΤΣΑΚΗ
- σελ. 18 *Η Ερμιόνη στη ...Ζωολογία*
ΓΙΑΝΝΗ Μ. ΣΠΕΤΣΙΩΤΗΣ
- σελ. 19 *Ερμιόνη 121*
ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΔΙΟΝ. ΤΣΕΦΑΛΑΣ
- σελ. 19 *Ερμιόνη (Πάουελ Κρούπκα)*
ΗΡΑ ΦΡΑΓΚΟΥΛΗ - ΒΕΛΛΕ
- σελ. 20 *«Ερμιόνη η Γραμματική»*
Από την Αίγυπτο στο Cambridge...
ΘΕΟΔΟΣΗΣ ΑΠ. ΓΚΑΤΣΟΣ
- σελ. 22 *Η Ερμιόνη στον ...Μαγικό κύκλο*
ΓΙΑΝΝΗ Μ. ΣΠΕΤΣΙΩΤΗΣ – ΤΖΕΝΗ Δ. ΝΤΕΣΤΑΚΟΥ
- σελ. 24 *Το τοπωνύμιο Ερμιών ή Ερμιόνη στην ομώνυμη κωμόπολη*
της Ερμιονίδας. Μυθολογική και επιστημονική προσέγγιση.
ΙΩΑΝΝΗΣ ΑΓΓ. ΗΣΑΪΑΣ
- σελ. 26 *Ερμιόνη*
ΚΑΤΕΡΙΝΑ ΠΑΠΑΜΙΧΑΗΛ - ΡΗΓΑ
- σελ. 27 *Η Αγία Ερμιόνη*
ΕΛΕΝΗ ΔΑΚΗ-ΚΑΛΑΜΑΡΑ
- σελ. 28 *Ο ιερός ναός της Αγίας Ερμιόνης στην πόλη μας*
ΓΙΩΡΓΟΣ Ν. ΦΑΣΙΛΗΣ
- σελ. 31 *Τοπικές φορεσιές της Ερμιόνης*
ΑΝΘΟΥΛΑ ΛΑΖΑΡΙΔΟΥ - ΔΟΥΡΟΥΚΟΥ
- σελ. 32 *Η Αγία Ερμιόνη της Χίου... σώζει*
ΒΙΒΗ Δ. ΣΚΟΥΡΤΗ
- σελ. 34 *Τι θα έγραφε το Λεξικό...*
- σελ. 35 *Ένας πομπύ θνητός αφνίδιος θάνατος*
Ευάγγελος Ν. Αθηναίος (1935 – 2015)
ΛΙΝΟΣ Γ. ΜΠΕΝΑΚΗΣ

στην

Ερμιόνη

άλλοτε και τώρα

Περιοδική Πολιτιστική Έκδοση

ISSN 1792 – 6548

A.Φ.Μ. 997635471

ΕΤΟΣ: Ζ΄

ΤΕΥΧΟΣ: 17

ΟΚΤΩΒΡΙΟΣ 2015

ΙΔΙΟΚΤΗΣΙΑ

Εταιρεία Μελετών Ερμιονίδας (Ε.Μ.Ε.)

Υπεύθυνος κατά Νόμο

Λίνος Γ. Μπενάκης

Πρόεδρος Δ.Σ. της Ε.Μ.Ε.

Συντακτική Επιτροπή

Παρασκευή Σκούρτη

Γιάννης Σπετσιώτης

Κώστας Τσεφαλάς

Διόρθωση Κειμένων

Αντώνης Ζαραφωνίτης

Τελική Διόρθωση -

Επιμέλεια Έκδοσης

Θεοδόσης Γκάτσος

Τζένη Ντεστάκου

Τηλέφωνο Επικοινωνίας

Παρασκευή Σκούρτη

27540-31523 Ερμιόνη

210-4116650 Πειραιάς

Σχεδιασμός – Εκτύπωση - Βιβλιοδεσία

ARTION ΓΡΑΦΙΚΕΣ ΤΕΧΝΕΣ

Τηλ.: 210-4831792

Εξώφυλλο:

Από τη σπανιότατη έκδοση του βιβλίου (σελ.55)
του G. Rouillé «Promptuarii Iconum Insigniorum»
(Κατάλογος Χαρακτικών Εικόνων) Lyon, France 1553

Εισαγωγικό σημείωμα

Όλοι μας, λίγο πολύ, έχουμε ακούσει ότι σύμφωνα με τον περιηγητή και γεωγράφο του 2ου μ.Χ. αιώνα Παυσανία, η Ερμιόνη έχει πάρει το όνομά της από τον Ερμίονα, γιο του Ευρώπου. Θυμίζουμε ότι ο Παυσανίας, στο δεύτερο βιβλίο με τίτλο «Κορινθιακά §34.4», του μνημειώδους έργου του «Ελλάδος περιήγησις», γράφει:

«τὰ μὲν δὴ Μέθανα ἰσθμός ἐστι τῆς Πελοποννήσου: ἐντὸς δὲ τοῦ ἰσθμοῦ τῆς Τροιζηνίων ὁμορός ἐστιν Ἑρμιόνη. οἰκιστὴν δὲ τῆς ἀρχαίας πόλεως Ἑρμιονεῖς γενέσθαι φασὶν Ἑρμίονα Εὐρώπης».

Όποια κι αν είναι η προέλευση του ονόματος της μικρής μας πόλης πιστεύουμε πως θα συμφωνήσετε μαζί μας πως η λέξη Ερμιόνη είναι εύχρη και εύρυθμη. Σε προδιαθέτει θετικά.

Αλήθεια όμως, έχουμε ποτέ αναρωτηθεί πόσες άλλες «Ερμιόνες» μπορεί να υπάρχουν; Από την Μυθολογία μέχρι την Αστρολογία και από τη Ζωγραφική μέχρι την Θεολογία, το όνομα «Ερμιόνη», μοιάζει να έχει κινήσει κατά καιρούς έντονα το ενδιαφέρον, τόσο των ισχυρών, όσο και των αδύναμων του κόσμου αυτού, ώστε στη διαδρομή των αιώνων να βαπτιστούν με αυτό, εκτός από απλούς ανθρώπους, Μυθικά πρόσωπα, Άγιοι της εκκλησίας, ουράνιοι γαλαξίες, ζώα, ακόμα και πλοία! Το όνομα της Ερμιόνης τιμήθηκε πολύ. Μια προσπάθεια καταγραφής και ανάδειξης όλων αυτών, θα βρείτε στο τεύχος που κρατάτε στα χέρια σας.

Θεωρήσαμε το εγχείρημα αυτό ιδιαίτερα ενδιαφέρον και προκλητικά πρωτότυπο για όλους μας, ώστε να προσπαθήσουμε να το προσεγγίσουμε από όσες περισσότερες πλευρές μπορούσαμε.

Σας παρουσιάζουμε λοιπόν ένα διαθεματικό σχέδιο εργασίας, ένα project συλλογικής δουλειάς, που αποβλέπει στη διερεύνηση και την παρουσίαση γνώσεων, σχετικών με το όνομα «Ερμιόνη». Έτσι το περιοδικό μας παραμένει ένα ζωντανό και δημιουργικό εργαστήριο, που προωθεί τη συνεργασία όλων, όσων θέλουν να συμβάλουν στις εκδόσεις του.

Το έργο μας δεν ήταν εύκολο. Ακόμα και τώρα, όσοι ασχοληθήκαμε με τη συλλογή του υλικού που είναι τελικά καταχωρημένο στο παρόν τεύχος, δεν είμαστε απολύτως βέβαιοι ότι καταφέραμε να καλύψουμε όλο το εύρος της ερευνητικής μας προσπάθειας. Διατηρούμε πάντως την ελπίδα ότι έχουμε ανταποκριθεί σε ικανοποιητικό βαθμό στον φιλόδοξο στόχο μας και ευελπιστούμε να προκαλέσει το ενδιαφέρον Ερμιονιτών και μη. Αν ωστόσο μας έχει ξεφύγει κάποια/ες Ερμιόνη/ες, ζητούμε την κατανόηση σας και προσβλέπουμε στη συνδρομή σας για την αποκατάστασή της/ους σε επόμενο μας τεύχος.

Η Συντακτική Επιτροπή

Η λαμπροτάτη πόλις των Ερμιονέων

Από το πλήθος των αρχαίων επιγραφών, που σώθηκαν στην περιοχή της Ερμιόνης και καταγράφηκαν στην πολύτομη έκδοση του Βερολίνου (τόμος 4/1902) ξεχωρίζει η επιγραφή αριθμ. 709 στη βάση του αδριάντα του Ρωμαίου αυτοκράτορος Αυρηλιανού (Aurelianus), φιλοτεχνημένη μεταξύ 270 και 275 μ.Χ.:

ΤΟΝ ΜΕΓΙΣΤΟΝ ΚΑΙΣΑΡΑ
ΣΕΒΑΣΤΟΝ ΚΥΡΙΟΝ ΗΜΕΤΕΡΟΝ
ΑΗΤΤΗΤΟΝ ΑΥΤΟΚΡΑΤΟΡΑ
ΚΑΙΣΑΡΑ ΔΟΥΚΙΟΝ ΔΟΜΙΤΙΟΝ
ΑΥΡΗΛΙΑΝΟΝ ΣΕΒΑΣΤΟΝ
Η ΛΑΜΠΡΟΤΑΤΗ ΠΟΛΙΣ
ΤΩΝ ΕΡΜΙΟΝΕΩΝ

Απροσδόκητη η αφιέρωση αδριάντα στον αυτοκράτορα της Ρώμης Αυρηλιανό (215-275) και εντυπωσιακός ο αυτοχαρακτηρισμός της Ερμιόνης από την πολιτική ηγεσία της ως λαμπροτάτης πόλεως!

Είχε επισκεφθεί άραγε την Ερμιόνη ο αυτοκράτορας, την είχε ευεργετήσει με εμπορικά προνόμια, είχε προμηθευθεί την πολύτιμη πορφύρα της; Δεν θα το μάθουμε ποτέ.

Ποιος ήταν ο αυτοκράτορας της Ρώμης Αυρηλιανός; Γεννημένος το 215 μ.Χ. στην Μοισία αναδείχθηκε σε αρχηγό του ιππικού του αυτοκράτορα Κλαυδίου Β', μετά τον θάνατο του οποίου ανακηρύχθηκε αυτοκράτορας από τα Ρωμαϊκά στρατεύματα το 270 μ.Χ. Ως αυτοκράτορας ο Αυρηλιανός διεξήγαγε νικηφόρους αγώνες εναντίον των Γοθών, των γερμανικών φύλων των Αλαμαννών και εναντίον των Πάρθων, των κατοίκων των Καρπαθίων και των Περσών. Το 274 ίδρυσε και νέα επαρχία της Νέας Δακίας νότια του Δούναβη. Έμεινε στην ιστορία ως εξέχουσα ηγετική φυσιογνωμία της Ρωμαϊκής εποχής, που επέβαλε γενική ειρήνευση στο εσωτερικό της αυτοκρατορίας με αυστηρά οικονομικά μέτρα και με την επιβολή της λατρείας του «Ανικήτου Ηλίου» (Sol invictus) με την αντίληψη ότι αντλούσε την εξουσία του από τον θεό Ήλιο! Με τις νίκες του από το 272 εναντίον της βασίλισσας της Παλμύρας της Συρίας Ζηνόβιας και εναντίον του Τέτρικου, που διοικούσε την Γαλατία και την Βρεταννία επεξέτεινε τα όρια της πανίσχυρης Ρωμαϊκής αυτοκρατορίας όσο ποτέ άλλοτε. Ωστόσο τα αυστηρά οικονομικά μέτρα και η πολιτική του κατά της αισχροκέρδειας προκάλεσαν αντιδράσεις, που οδήγησαν στην δολοφονία του το 275 από αξιωματικούς του επιτελείου του.

Όσο για την Ζηνοβία, την θρυλική βασίλισσα της Παλμύρας, αυτή έζησε αιχμάλωτη του Αυρηλιανού για πολλά χρόνια στην Ρώμη με ανέσεις και νέα οικογένεια και είναι αξιοπερίεργο, ότι το όνομά της (και το αρσενικό Ζηνόβιος) επέζησε στην Ελλάδα, και σ' αυτήν την Ερμιόνη έως τις μέρες μας!

Ο Ρωμαίος αυτοκράτορας Αυρηλιανός
Νόμισμα (Αθήνα, Νομισματικό Μουσείο)

L' Hermione

«Η φρεγάτα της ελευθερίας»

A. Ο Γάλλος ευγενής.

Το Σεπτέμβριο του 1757 γεννήθηκε στον πύργο Σαβανιάκ (Chavaniac) στη περιοχή Οβέρν (Auvergne) της νότιο-κεντρικής Γαλλίας, ο Μαρκήσιος Λαφαγιέτ (Marquis de Lafayette). Γόνος εύπορης και ιστορικής οικογένειας αριστοκρατών-γαιοκτημόνων, ο Marie-Joseph Paul Yves Roch Gilbert du Motier de Lafayette, όπως ήταν το πλήρες όνομά του, βρέθηκε σε ηλικία 11 ετών στο Παρίσι ακολουθώντας τη μητέρα του και την οικογένειά της, αφού ήταν μόλις 2 ετών όταν έχασε τον συνταγματάρχη πατέρα του, ο οποίος σκοτώθηκε στη μάχη του Μίντεν (Minden) στη Βεστφαλία, πολεμώντας εναντίον της Αγγλογερμανικής συμμαχίας, η οποία τελικά και νίκησε τη Γαλλία. Στο Παρίσι εγγράφεται σ ένα από τα καλύτερα σχολεία της πρωτεύουσας (Collège du Plessis), αλλά δύο χρόνια αργότερα πεθαίνουν η μητέρα και ο παππούς του, οι οποίοι ωστόσο του καταλείπουν εξαιρετικά υψηλά ετήσια εισοδήματα, χάρις τα οποία μπορεί να συνεχίσει άνετα το σχολείο. Το Μάιο του 1771 ο 14ετής πλέον Λαφαγιέτ κατατάσσεται ως υπολοχαγός στο σώμα της σωματοφυλακής με εθιμοτυπικά κυρίως καθήκοντα σε στρατιωτικές παρελάσεις. Το επόμενο έτος, ο πάμπλουτος Δούκας της Αγιέν (Duc d'Angoulême), στην προσπάθειά του να παντρεύσει μερικές από τις πέντε κόρες του επέλεξε τον 15χρονο Λαφαγιέτ για τη 12χρονη κόρη του, Marie Adrienne Françoise de Noailles και συνεννοήθηκε με τον κηδεμόνα - θείο του Λαφαγιέτ, προκειμένου να διαπραγματευθούν τη συμφωνία. Η σύζυγος ωστόσο του Δούκα εναντιώθηκε σε μια τέτοια προοπτική, θεωρούσα ότι το ζευγάρι και ειδικά η κόρη της, ήταν πολύ μικροί. Οι δύο άνδρες συμφώνησαν να μην αναφέρουν τίποτα σχετικό με σχέδια γάμου τα επόμενα δύο χρόνια, διάστημα κατά το οποίο συνεννοήθηκαν ώστε οι δύο οικογένειες να βλέπονται από καιρού σε καιρό, φαινομενικά τυχαία. Τελικά η θεά τύχη φαίνεται ότι συμφώνησε απόλυτα με τον αρχικό σχεδιασμό του Δούκα: οι δύο νέοι ερωτεύτηκαν και έζησαν ευτυχισμένοι μαζί 33 χρόνια, από τη χρονιά του γάμου τους το 1774 μέχρι το θάνατο της Marie Adrienne το 1807.

Ο πύργος Chavaniac, πατρικό σπίτι του Λαφαγιέτ, όπως διατηρείται σήμερα

Με τον γάμο αυτό ο Λαφαγιέτ κατετάγει στην ανώτατη κοινωνικοοικονομική τάξη της Γαλλίας. Παρόλο λοιπόν που ήταν προορισμένος για μια πετυχημένη στρατιωτική καριέρα άρχισε να δείχνει ιδιαίτερο ενδιαφέρον για τα επαναστατικά κινήματα στην Αμερική κατά των Άγγλων. Η διακήρυξη της Αμερικανικής ανεξαρτησίας τον επόμενο χρόνο του γάμου του (1775) και οι φιλελεύθερες ιδέες που ο γηραιός Βενιαμίν Φραγκλίνος διασπείρει στη Γαλλία, συγκινούν βαθύτατα τον πάμπλουτο 19χρονο Γάλλο αριστοκράτη και παρά το γεγονός ότι σύσσωμος ο κύκλος των γνωριμιών του τον αποτρέπει από οποιαδήποτε ανάμειξη στο επαναστατικό κίνημα που έχει ξεσπάσει στην άλλη άκρη του Ατλαντικού, αποφασίζει τον Απρίλιο του 1777 να σαλπάρει από το λιμάνι Pauillac του Μπορντώ για το Τζορτζτάουν της Νέας Γης με το πλοίο "La Victoire" που μόλις αγόρασε και εξόπλισε για το σκοπό αυτό. Έρχεται σύντομα σε επαφή με τους πρωτεργάτες των επαναστατών και σ' ένα δείπνο στη Φιλαδέλφεια τον Αύγουστο του 1777, γνωρίζεται με τον Γεώργιο Ουάσινγκτον. Η φιλία τους θα παραμείνει ακατάλυτη μέχρι το θάνατο του πρώτου προέδρου των ΗΠΑ το 1799. Τη μέρα των 20ων γενεθλίων του ο νεαρός Γάλλος ιδεολόγος συμμετέχει στη μάχη του Brandywine και τραυματίζεται από σφαίρα στον αριστερό μηρό αλλά επιμένει ότι «θα πρέπει να αντιμετωπίζεται όπως όλα τα παιδιά». Στην ομιλία του της 1ης Νοεμβρίου 1777 στο νεοσύστατο Κογκρέσο, ο Ουάσινγκτον πλέκει το εγκώμιο του Γάλλου εθελοντή και αμέσως μετά ανακοινώνει ότι του ανατίθεται η διοίκηση 2.000 ανδρών. Οι συνεχείς νίκες του στα πεδία των μαχών οδηγούν τον έμπειρο Ουάσινγκτον στο να εκφράζει δημόσια την ισχυρή, προσωπική του εμπιστοσύνη και συμπάθεια προς τον νεαρό Γάλλο ευγενή, «ο οποίος συμπεριφέρεται με εντελώς διαφορετικές αρχές από αυτές που κυβερνούν τους υπολοίπους». Ο Λαφαγιέτ με τη σειρά του,

τρέφει υψηλό θαυμασμό για τον Αμερικανό αρχιστράτηγο. Αναφέρεται στον Ουάσινγκτον ως «θετό του πατέρα» και δηλώνει ότι αποτελεί το πρότυπο του. Μέχρι τον Ιανουάριο του 1779, οπότε γυρνάει στην Γαλλία με την αμερικάνικη φρεγάτα "Alliance", έχει καταφέρει με τη συμμετοχή του στις κυριότερες μάχες να αναγνωρισθεί ως ο αναμφισβήτητος σπουδαιότερος ξένος συμπαραστάτης των εξεγερμένων. Επιστρέφοντας στην πατρίδα του ξεκινάει ένα τεράστιο αγώνα για να πείσει τους Γάλλους να δεσμευτούν για περισσότερη στρατιωτική βοήθεια στην Αμερική, τόσο σε υλικά εφόδια όσο και σε εκστρατευτικά σώματα. Είναι βέβαιο ότι οι προσπάθειές του στέφτηκαν από επιτυχία αφού εξασφάλισε την αποστολή εκστρατευτικού σώματος 6.000 ανδρών υπό τον στρατηγό Jean-Baptiste Rochambeau, πάντως εκτός από αυτό και από τις κρατικές προμήθειες που εξασφάλισε, διέθεσε και ο ίδιος τεράστια ποσά από την προσωπική του περιουσία για τον εξοπλισμό των στρατευμάτων που θα διοικούσε με την επιστροφή του στην Αμερική.

Είναι τότε που μαθαίνει για πρώτη φορά για τη ναυπήγηση της «Ερμιόνης» L' Hermione.

B. L' Hermione - «Η φρεγάτα της ελευθερίας»

Ήδη από τον Δεκέμβριο του 1665, το υπήνεμο λιμανάκι του Ροσφόρ (Rochefort) πάνω στις όχθες του ποταμού Χαρώνδα (Charente), ο οποίος λίγο μετά εκβάλλει στον Ατλαντικό, είχε επιλεγεί από τον υπουργό οικονομικών του Λουδοβίκου 14ου και οικονομικό αναμορφωτή της Γαλλίας, Κολμπέρ (Jean-Baptiste Colbert 1619-1683) ως «καταφύγιο άμυνας και ανεφοδιασμού» για το Γαλλικό Ναυτικό. Η επιλογή του Κολμπέρ απεδείχθη σοφή, αφού το Rochefort παρέμεινε ναυ-

Νεαρός ευγενής αθλητής και επαναστάτης

Ο Λαφαγιέτ σε ηλικία 67 ετών το 1824 από τον Ολλανδό ζωγράφο Ary Scheffer

τική βάση και ναυπηγείο δίνοντας πνοή στην οικονομική ζωή της περιοχής για σχεδόν τρεις αιώνες, μέχρι το 1926. Στο χώρο αυτό ναυπηγούνταν τα πολεμικά πλοία του Γαλ-

Η αυθεντική ΕΡΜΙΟΝΗ δια χειρός του Γάλλου ζωγράφου Auguste-Louis de Rossel de Cercy (1736-1804)

λικού ναυτικού για πολλά χρόνια, αφού το σχετικά κοντινό δάσος του Μπερσέ (Forêt de Bercé) ήταν μονίμως το μεγάλο θύμα ως ο τροφοδότης της πρώτης ύλης. Έτσι, την εποχή του Λουδοβίκου 16ου (1754-1793), ο οποίος υπήρξε ο μεγάλος χρηματοδότης - δημιουργός του πανίσχυρου Γαλλικού στόλου της εποχής, η «Ερμιόνη» απετέλεσε μέρος ενός φιλόδοξου σχεδίου κατασκευής σειράς «ελαφρών φρεγατών» για την αντιμετώπιση της αγγλικής θαλάσσιας υπεροχής. Άρχισε να χτίζεται το 1778 μαζί με τα τρία όμοια αδέρφια της, τις φρεγάτες “La Concorde”, “La Courageuse” και “La Fée”. Με συνολικό μήκος από πλώρη σε πρύμνη 44.2 μέτρα, μέγιστο πλάτος 11.24 μέτρα, βύθισμα 5.78 μέτρα και 1.500 περίπου τετραγωνικά μέτρα απλωμένα πανιά στους τρεις ιστούς της, η «Ερμιόνη» χτίστηκε σύμφωνα με τα σχέδια του διάσημου ναυπηγού της εποχής Pierre Chevillard. Κύριο χαρακτηριστικό της ήταν η ταχύτητα και η ευκινησία της. Ήταν εξοπλισμένη με 26 κανόνια για οβίδες 12 λιβρών (δηλ. 6 κιλών και διαμέτρου 11,6cm) και με 6 κανόνια για οβίδες 6 λιβρών. Το κάθε μεγάλο κανόνι ζύγιζε 1.6 τόνους και το κάθε μικρό 840 κιλά. Μπορούσε να εφοδιαστεί με 2040 οβίδες και 2,5 τόνους μπαρούτι, δηλαδή το συνολικό βάρος του εξοπλισμού της έφτανε τους 92,5 τόνους. Περισσότεροι από εκατό ξυλουργοί, σιδεράδες, καλαφάτες, ειδικευμένοι τεχνίτες, απλοί εργάτες αλλά και κατάδικοι δούλευαν εντατικά μέχρι τον Απρίλη του 1779 για συνολικά περισσότερες από 35.000 εργατοπρόσες. Το πλοίο καθελκύεται τον Μάη του 1779 και με καπετάνιο τον 34χρονο Louis-René de Latouche-Tréville (που στη συνέχεια ακολούθησε με θέρμη το Λαφαγιέτ στην Αμερική και αργότερα εξελίχθηκε σε ήρωα-ναύαρχο των Γαλλικών επαναστατικών και Ναπολεοντίων πολέμων), αικμαλωτίζει σε διάστημα λίγων ημερών δύο αγγλικά πειρατικά σκάφη. Η τέλεια αρχή! Ο Λαφαγιέτ που παρακολουθεί τα γεγονότα, καταφέρνει να πείσει τον Βασιλιά ότι αυτό είναι το ιδανικό πλοίο για την Αμερική. Πράγματι, μετά και από τη γενναιόδωρη προσωπική του συνεισφορά, το πλοίο σαλπάρει πανέτοιμο την 21η Μαρτίου του 1780 για τη Βοστώνη, όπου του γίνεται πανηγυρική

υποδοχή στις 27 Απριλίου. Λαμβάνει μέρος σε σειρά πολέμικών ενεργειών εναντίον εγγλέζικων πλοίων με πιο γνωστή τη ναυμαχία του Louisbourg της 21ης Ιουλίου του 1781 κατά την οποία μαζί με την γαλλική φρεγάτα “Astrée” διέλυσαν την αγγλική νηοπομπή των 18 πλοίων που μετέφερε κάρβουνο. Εν τω μεταξύ ο Λαφαγιέτ απολαμβάνει τεράστια αναγνώριση στην Αμερική, ο ίδιος υπόσχεται μεγαλύτερες ακόμα ενισχύσεις από την πατρίδα του, ο Ουάσιγκτον τον διορίζει επικεφαλής στρατιάς και χάρις τη συνεισφορά του οι αγγλικές δυνάμεις συντρίβονται σε σειρά μαχών και στη ναυμαχία του Chesapeake. Μετά το τέλος της Αμερικανικής Επανάστασης, η «Ερμιόνη» επέστρεψε δοξασμένη στη Γαλλία το Φεβρουάριο του 1782 και έκτοτε έμεινε στην ιστορία με το προσωνύμιο:

«**Η φρεγάτα της ελευθερίας**»
“**La frégate de la liberté**”.

Το ακρόπρωρο του σημερινού πλοίου, πιστή κατά το δυνατόν, αντιγραφή του πρωτοτύπου

Σε καμία ιστορική πηγή δεν αναφέρεται ο λόγος της βάπτισης του θρυλικού αυτού πλοίου με αυτό το όνομα. Τα λίγα κείμενα που αναφέρονται στο όνομά του (όπως στο βιβλίο του Jean-Marie Ballu “L’Hermione - l’aventure de sa reconstruction”, σελ24 εκδόσεις Gerfaut 2010, που διατίθεται και στη «Δημοτική Βιβλιοθήκη Ερμιόνης Απόστολος Γκάτσος») εξηγούν ποια ήταν η Ερμιόνη σύμφωνα με τη μυθολογία, αφήνοντας αναπάντητο το ερώτημα της βάπτισης. Στο ίδιο βιβλίο πάντως, αναφέρεται ότι συνολικά εννέα φρεγάτες πήραν αυτό το όνομα, η πρώτη το 1669, με το συγκεκριμένο πλοίο να είναι το πέμπτο κατά σειράν.

Να υποθέσουμε ότι οι Γάλλοι της εποχής ήταν μαγεμένοι από την ιδιότητα της Ερμιόνης ως κόρης της Ωραίας Ελένης και (κατά τον Ησίοδο) εγγονής του Ωκεανού;

Γ. Η ιστορία συνεχίζεται...

Ο Λαφαγιέτ εντωμεταξύ έχει γυρίσει από τη Βοστώνη στη Γαλλία τον Δεκέμβριο του 1781. Του έγινε υποδοχή ήρωα και τον Ιανουάριο του 1782 έγινε δεκτός στις Βερσαλλίες όπου του απενεμήθη ο τίτλος του στρατηγού. Άρχισε να δραστηριοποιείται στη σύναψη εμπορικών συμφωνιών μεταξύ των δύο χωρών που σκοπό είχαν τη μείωση του χρέους της Αμερικής προς τη Γαλλία αλλά και σε οργανώσεις για την εξάλειψη της δουλείας. Το 1784 επέστρεψε για λίγο στην Αμερική όπου εκτός από τη φιλοξενία του Ουάσινγκτον και το τιμητικό δίπλωμα του Harvard δέχτηκε και την πολιτογράφησή του ως πολίτου των ανεξαρτήτων πλέον (όσων ήταν τότε) Ηνωμένων Πολιτειών. Τα χρόνια που ακολουθούν είναι γεμάτα εκπλήξεις: Η Γαλλική επανάσταση, η άνοδος στην εξουσία του Ναπολέοντα, η επαναφορά της Βασιλείας αργότερα, ανατρέπουν τον ρου της ιστορίας. Οι καταγιστικές εξελίξεις αλλάζουν όχι μόνο την πολιτική ιστορία της Χώρας, αλλά και την προσωπική ζωή των πρωταγωνιστών της. Παραιτείται από πρώτος διοικητής της εθνοφρουράς που τον εξέλεξε η βουλή, συλλαμβάνεται από τον Αυστριακό στρατό μετά την κήρυξη του πολέμου κατά της Αυστρίας και περνάει 5 χρόνια στη φυλακή, όπου τον ακολουθεί εθελοντικά η αγαπημένη του Marie Adrienne με τις δύο τους κόρες και, μετά από απίστευτες περιπέτειες, απελευθερώνεται με τον όρο να μην αναμειχθεί στην πολιτική. Το σπίτι του ωστόσο στο Παρίσι είναι η έδρα της Αμερικανικής παροικίας που συγκεντρώνει την αφρόκριμα της προοδευτικής διανοήσης της εποχής. Η διεθνής πολιτική του αλληλογραφία της δεκαετίας του 1820 εκφράζει την ιδεολογική του στήριξη στα φιλελεύθερα εθνικά κινήματα των χωρών της Λατινικής Αμερικής, της Ισπανίας και της Ελλάδας. Συνέκρινε τα κινήματα των χωρών αυτών με το νικηφόρο αμερικανικό αγώνα της ανεξαρτησίας και παρέμενε αισιόδοξος για τον θρίαμβό τους και την μετεξέλιξη των περισσότερων ευρωπαϊκών κοινωνιών.

Το 1824 ο 5ος Πρόεδρος των ΗΠΑ Τζέιμς Μονρόε και το Κογκρέσο κάλεσε τον Λαφαγιέτ να επισκεφτεί τις Ηνωμένες Πολιτείες με την ευκαιρία των εορτών για την 50η επέτειο του έθνους. Ο Μονρόε ήθελε να ταξιδέψει ο Λαφαγιέτ στην Αμερική με αμερικανικό πολεμικό πλοίο, αλλά ο ίδιος αρ-

νήθηκε γιατί θεώρησε τη μεταφορά του με ένα τέτοιο σκάφος αντιδημοκρατική και κράτησε θέση σε ένα εμπορικό πλοίο. Τελικά έφτασε στη Νέα Υόρκη στις 15 Αυγούστου 1824 μαζί με το γιο του, στον οποίο είχε δώσει τα μικρά ονόματα Γεώργιος Ουάσινγκτον (Georges Washington de Lafayette). Κατά την άφιξή του τον υποδέχτηκε μια ομάδα βετεράνων του πολέμου της ανεξαρτησίας, οι οποίοι είχαν πολεμήσει μαζί του πολλά χρόνια πριν. Περιηγήθηκε θριαμβευτικά σε όλες σχεδόν τις μεγάλες πόλεις των 24 τότε Ηνωμένων Πολιτειών και γιόρτασε τα 68α γενέθλιά του στις 6 Σεπτεμβρίου του 1825 σε ειδική τελετή στον Λευκό Οίκο που οργάνωσε ο επόμενος (6ος) Πρόεδρος Τζον Κουίνσι Άνταμς, ο οποίος τον ονόμασε «*Ηρώα των δύο Κόσμων*». Την επομένη αναχώρησε για τη Γαλλία αυτή τη φορά με την πολεμική φρεγά-

τα του αμερικανικού στόλου "USS Brandywine", που τιμητικά του διέθεσε η αμερικανική κυβέρνηση. Το πλοίο αυτό πήρε το όνομα της πρώτης μάχης στην οποία τραυματίστηκε το 1777 ο τιμώμενος ως εθνικός ήρωας πλέον Λαφαγιέτ και η επιλογή του πληρώματος έγινε ειδικά από απογόνους συμπολεμιστών του.

Έζησε τα τελευταία του χρόνια στο ταραγμένο Παρίσι. Μετά την Ιουλιανή επανάσταση του 1830 επανέρχεται για σύντομο χρονικό διάστημα ως διοικητής της εθνοφρουράς. Τον πολεμούν και οι μοναρχικοί και οι μεταρρυθμιστές, με αποτέλεσμα την οριστική του πλέον παραίτηση από τα κοινά. Πεθαίνει στις 20 Μαΐου του 1834 και ενταφιάζεται δίπλα στην αγαπημένη Marie Adrienne στο ιδιωτικό κοι-

μητήριο Picpus στο Παρίσι, όπου βρίσκονται ενταφιασμένα (και μέχρι σήμερα ενταφιάζονται αποκλειστικά μόνο οι απόγονοί τους) τα 1.306 θύματα της «περιόδου του τρόμου» (13 Ιουνίου-27 Ιουλίου 1794) της Γαλλικής επανάστασης. Στην άλλη πλευρά του Ατλαντικού, ο 7ος Πρόεδρος Άντριου Τζάκσον κηρύσσει εθνικό πένθος και διατάσσει να αποδοθούν οι ίδιες τιμές όπως κατά τον θάνατο του Γεωργίου Ουάσινγκτον το 1799.

Η οικιοθελής αποξένωση του Λαφαγιέτ από τα πρόνομια της αριστοκρατίας στην πατρίδα του και η ανιδιοτελής ενσωμάτωσή του στον αγώνα της ανεξαρτησίας των αποίκων κατά της αγγλικής κυριαρχίας, τον κατέστησε ήρωα του Αμερικανικού έθνους. Το Αμερικανικό έθνος, που είδε στο

Πανέμορφη πλώρη

...και ακόμα πιο όμορφη πρύμνη!

πρόσωπό του την ενσάρκωση της επιθυμίας του να σπάσει τα δεσμά του από τη μισητή αποικιοκρατία της συντηρητικής Ευρώπης, έχει δώσει το όνομά του σε πάνω από 50 αμερικανικά τοπωνύμια.

Δ. Από το χτες στο σήμερα.

Αν αληθεύει ότι όποιος δεν σέβεται την ιστορία του, δεν έχει μέλλον, τότε είναι βέβαιο ότι το Γαλλικό και το Αμερικανικό έθνος έχουν λαμπρό μέλλον!

Το 1993 μια μικρή ομάδα ονειροπόλων συλλαμβάνει την παράτολμη ιδέα να ξαναχτίσει το θρυλικό πλοίο που μετέφερε τον Λαφαγιέτ στην Αμερική το 1780. Με πρωταγωνιστές τον Γάλλο πολιτικό, συγγραφέα και ακαδημαϊκό Érik Orsenna, ιδρυτή του Συλλόγου "Hermione - Lafayette" και τον πρόεδρο του Συλλόγου Benedict Donnelly, ξεκινούν οι αρχικές επαφές για την πιθανότητα πραγματοποίησης της ιδέας. Μετά τον αρχικό προγραμματισμό του κόστους που πλησίαζε τα 20.000.000€ και την αισιοδοξία ότι το ποσό μπορούσε να καλυφθεί από κοινοτικούς πόρους και έσοδα από την εκμετάλλευση του έργου, ξεκινούν οι προπαρασκευαστικές ναυπηγικές εργασίες το 1997 στο χώρο του πα-

λιού ναυπηγείου, στο ίδιο υπήνεμο λιμανάκι του Ροσφόρ, στις όχθες του ποταμού Χαρώνδα.

Από την άλλη μεριά του Ατλαντικού, επίτιμος πρόεδρος του Συλλόγου "Friends of the Hermione" στην Αμερική αναλαμβάνει ο πασίγνωστος πρώην υπουργός εξωτερικών Dr. Henry A. Kissinger και πρόεδρος ο κος Miles Young Δ/νων Σύμβουλος ενός από τους μεγαλύτερους οργανισμούς διαφημίσεων/επικοινωνιών. Το έργο μπαίνει υπό την αιγίδα και την υποστήριξη κολοσσιαίων πολυεθνικών εταιριών.

Η κατασκευή αρχίζει να παίρνει σάρκα και οστά το 2000 οπότε και χτίζεται η βασική υπερκατασκευή από ξυλεία όμοια του πρωτοτύπου. Εντωμεταξύ, ο Σύλλογος "Hermione - Lafayette" ανοίγει τις πόρτες του στο ευρύτερο κοινό που ανταποκρίνεται ένθερμα, με αποτέλεσμα σήμερα να αριθμεί πάνω από 4.000 τακτικούς συνδρομητές. Η οικονομική ανακούφιση που δίνουν στο έργο οι συνδρομητές επιτρέπει την πρόοδο των εργασιών, οι οποίες αντιμετωπίζουν σειρά προβλημάτων, αφού λόγω των συνθηκών, έπρεπε για κάθε τμήμα της κατασκευής, να ευρεθούν εξειδικευμένοι μηχανικοί, σχεδιαστές ή τεχνικοί. Με την πάροδο του χρόνου, το έργο αγκαλιάζει και η τοπική κοινωνία του Ροσφόρ, η οποία με μεγάλη χαρά ανακαλύπτει ότι τα οφέλη του δεν αφορούν μόνο στην ανασύσταση των εγκαταλελειμμένων παλιών ναυπηγικών χώρων, αλλά περιλαμβάνουν την ευρύτερη ανάπτυξη της περιοχής από τις συνεχείς επισκέψεις τουριστών που με την πρόοδο του έργου πύκνωναν. Αρχές του 2014, δηλαδή 18 σχεδόν χρόνια από το ξεκίνημα της ναυπήγησης, το πλοίο είναι κατασκευαστικά έτοιμο. Αποτελεί όσο το δυνατόν πιστή σχεδιαστική απομίμηση του πρωτοτύπου αν και οι διαστάσεις του διαφέρουν ελάχιστα. Το σημερινό πλοίο έχει την ίδια περίπου ιστιοφορία με ύψος του κεντρικού ιστού 47 μέτρα, φέρει ακριβώς τον ίδιο εξοπλισμό σε κανόνια και έχει εκτόπισμα 116 τόνων. Για την ολοκλήρωση του ναυπηγικού αυτού κατορθώματος χρειάστηκε να κατασκευαστούν εξ υπαρχής και βάσει ειδικού σχεδιασμού, χιλιάδες εξαρτημάτων, τα οποία παραγγέλλθηκαν σε διάφορα εργοστάσια ανά τον κόσμο.

Στο διάστημα 7 Σεπτεμβρίου - 10 Νοεμβρίου 2014 η νέα «Ερμιόννη» συμπλήρωσε όλα τα αρχικά δοκιμαστικά της ταξίδια στο Βισκαϊκό κόλπο, προετοιμαζόμενη για το μεγάλο υπερατλαντικό της ταξίδι που είναι προγραμματισμένο για τις 18 Απριλίου 2015. Θα αποπλεύσει από το ίδιο σημείο στο Port des Barques, απ' όπου απέπλευσε ο Λαφαγιέτ το Μάρτιο του 1780. Το ταξίδι που υπολογίζεται να διαρκέσει 27 μέρες θα καλύψει 3,819 ναυτικά μίλια μέχρι το Yorktown της Virginia και θα γίνει με πλοίαρχο τον Cpt. Yann Cariou, εν αποστρατεία αξιωματικό του πολεμικού ναυτικού και πρώην κυβερνήτη του εκπαιδευτικού ιστιοφόρου του γαλλικού στόλου «Belem». Το πλήρωμα, που αποτελείται από εθελοντές, έχει εκπαιδευτεί στην ιστιοπλοΐα ώστε να μπορεί να χειρίζεται τα πανιά σύμφωνα με τις παραδοσιακές μεθόδους.

5 Ιουνίου 2015 - κανονιοβολισμοί κατά την είσοδο της ΕΡΜΙΟΝΗΣ στο YORKTOWN, πρώτο Αμερικανικό λιμάνι του μεγάλου ταξιδιού

Ε. Το όνειρο πραγματοποιήθηκε...

Όλα πήγαν κατ' ευχήν. Το μεσημεράκι της 18ης Απριλίου από το γραφικό λιμανάκι του Port des Barques η υπερήφανη νέα «Ερμιόνη» ξεκίνησε με πλήρη ιστιοφορία το διάπλου του Ατλαντικού ωκεανού και στις 8:21 το πρωί της Παρασκευής 5 Ιουνίου 2015 εκατοντάδες πυροτεχνήματα άρχισαν να φωτίζουν το γκρίζο ουρανό του Yorktown στη Virginia (της πόλης στην οποία ο αγγλικός στρατός, υπό την ηγεσία του στρατηγού Κορνούαλις, παραδόθηκε οριστικά τον Οκτώβριο του 1781) όταν σε ένα πανδαιμόνιο ενθουσιασμού από τις χιλιάδες του συγκεντρωμένου πλήθους,

άρχισαν να ακούγονται οι πρώτες από τις 21 κανονιές που έριχνε το εισερχόμενο στο λιμάνι πλοίο, αλλά και οι αντίστοιχες 21 κανονιές με τις οποίες απαντούσε η πόλη που το υποδεχόταν. Στις πρώτες του δηλώσεις ο καπετάνιος Γιανν Καρίου εξέφρασε, εκτός από την ευγνωμοσύνη του για την υποδοχή που τους επιφυλάχθηκε στο πρώτο αμερικανικό λιμάνι, τις εντυπώσεις του από το πέρας του Ατλαντικού που, όπως είπε, πήγε καλά, παρά τους ασθενέστερους από τις προβλέψεις, ανέμους. «Είναι ένα υπέροχο πλοίο. Συμπεριφέρεται τέλεια κάτω από οποιοσδήποτε συνθήκες. Ανταποκρίθηκε τέλεια στις ριπές των ανέμων, όπως επίσης

Από την καθημερινή ζωή στο πλοίο. Το πλήρωμα απαρτιζόταν από 78 άτομα: 15 επαγγελματίες ναυτικούς, 56 ερασιτέχνες/εθελοντές ιστιοπλόους και 7 γενικών καθηκόντων

Ο Cpt. Yann Cariou ξεναγεί τον Πρόεδρο της Δημοκρατίας

Πλέοντας με ελαττωμένη ιστιοφορία

έκανε και το πλήρωμα» είπε ο Cpt. Cariou. Στη συνέχεια η «Ερμιόνη» επισκέφτηκε 5 ακόμα πόλεις της ανατολικής ακτογραμμής, προτού μπει στις εκβολές του ποταμού Hudson με προορισμό τη Νέα Υόρκη. Την 4η Ιουλίου που είναι η εθνική εορτή της Αμερικής κατά την οποία γιορτάζεται η ανεξαρτησία των Ηνωμένων Πολιτειών, προγραμματίστηκε η πανηγυρική υποδοχή της «Ερμιόνης» στη Νέα Υόρκη και το τιμητικό της πέρασμα εμπρός από το Άγαλμα της Ελευθερίας, (δώρο επίσης του Γαλλικού λαού στο Αμερικανικό έθνος το 1885) ακριβώς στις 12:00 το μεσημέρι.

Η ιστορική τελετή έχει κινηματογραφηθεί από πολλά συνεργεία και η παρακολούθησή της από το διαδίκτυο είναι εύκολη. Την ώρα που γράφονται οι γραμμές αυτές (τέλη Αυγούστου) η «Ερμιόνη» μετά ένα συναρπαστικό ταξίδι 4 μηνών, κατά τη διάρκεια του οποίου περιέπλευσε θριαμβευτικά στις βόρειες ακτές των Ηνωμένων Πολιτειών, έχει ήδη επιστρέψει στη Γαλλία.

Το όνειρο που ξεκίνησε το 1993 πραγματοποιήθηκε 22 χρόνια αργότερα, με απόλυτη επιτυχία!

Νέα Υόρκη 4 Ιουλίου 2015. Το ιστορικό πέρασμα εμπρός από το άγαλμα της Ελευθερίας

Περίεργως, η μοναδική συνονόματη στον κόσμο πόλη (αν και η ίδια έζηκε, σύμφωνα με τον Πανσανία, την ονομασία της από τον Ερμίονα), η οποία έχει και η ίδια ιστορικό παρελθόν που χάνεται στα βάθη των αιώνων, παραμένει αδιάφορη στο εκπληκτικό αυτό ιστορικό εγχείρημα. Καμιά συλλογική πρωτοβουλία, για οποιαδήποτε συμμετοχή της πόλεως της Ερμιόνης, στην πολυδιαφημισμένη Γάλλο-Αμερικανική προσπάθεια, δεν εκδηλώθηκε όλα αυτά τα χρόνια, ακόμα κι αν αναλογιστεί κανείς ότι στις εξαιρετικά δύσκολες μέρες που περνάει η Χώρα μας, τα πιθανά οφέλη από μια τέτοια συμμετοχή, θα μπορούσαν να έχουν παρακινήσει το ενδιαφέρον της...

Η κόρη Ερμιόνη

Από τον Μύθο στην Τέχνη

Γνωστές και άγνωστες πτυχές για τη ζωή της κόρης Ερμιόνης από τη μυθολογία και την επική παράδοση μέχρι σήμερα.

Ο Μύθος και η επική παράδοση

Η Ερμιόνη ήταν το μοναχοπαίδι της ξακουστής ωραίας Ελένης, από το γάμο της με το βασιλιά της Σπάρτης Μενέλαο και μια όμορφη μυθική πριγκίπισσα. Η οικογένειά της βρέθηκε στο επίκεντρο του μυθικού κόσμου διότι είχε βασιλική καταγωγή, έφερε βαριά προγονική κληρονομιά και έγινε αφορμή της σύρραξης του μέγιστου πολέμου, του Τρωικού (13ος ή 12ος αι. π.Χ.), με σκοπό την αποκατάσταση της τιμής του Μενέλαου. Η αρπαγή της Ελένης από τον Τρώα πρίγκιπα Πάρη και οι συνέπειές της τροφοδότησαν τις αφηγήσεις και τη φαντασία των ανθρώπων και διασώθηκαν μέχρι τις μέρες μας.

Η καταγωγή της Ερμιόνης

Το καταγωγικό δένδρο της Ερμιόνης προέρχεται από το Δία. Όλοι οι βασιλείς είχαν θεϊκή καταγωγή και οι ρίζες τους χάνονταν μέσα στην απέραντη μυθολογία. Η διαδοχή της βασιλικής γενιάς τους εξασφαλιζόταν με τους γάμους τους, γιατί πίστευαν πως κληρονομούσαν έτσι τη θεϊκή δύναμη των προγόνων και επέβαλαν την εξουσία στο λαό τους. Οι πράξεις τους, εγκλήματα, φόννοι κ.ά. αποδοκιμάζονταν από τους θεούς με την αμετάκλητη πληρωμή: Υβρις (αδικία)- Νέμεσις (οργή θεού)- Τίσις (τιμωρία). Ο πατέρας της καταγόταν από τον επιβλητικό από ανόσιες πράξεις Οίκο των Ατρείδων και ο Ορέστης που έγινε μνηστήρας και, μετά από περιπέτειες, σύζυγός της ήταν εξάδελφός της.

Ο ποιητής Όμηρος εμπνεύστηκε από τους τραγικούς οίκους (οικογένειες) των Ατρείδων (Μυκήνες, Μυκηναϊκός κύκλος) και των Λαβδακιδών (Θήβα, Θηβαϊκός κύκλος) και από τον Τρωικό πόλεμο στα κορυφαία έπη «Ιλιάδα» και «Οδύσσεια». Ο Τηλέμαχος αναζητάει τον πατέρα του Οδυσσέα στη Σπάρτη. Η άφιξή του συμπίπτει με τους γάμους της Ερμιόνης με τον Νεοπτόλεμο (Οδ. δ.5 -9). Οι τραγικοί ποιητές Αισχύλος, Σοφοκλής και Ευριπίδης μέσα στον κόσμο των τραγωδιών που συνέθεσαν, αντλώντας ιστορίες από τη μυθολογία και την επική παράδοση, θέλησαν να προβάλουν γυναίκες όπως τις: Εκάβη, Μήδεια, Ανδρομάχη, Ελένη, Αντιγόνη, Ηλέκτρα, Ιφιγένεια και τη θέση τους στην ηρωική εποχή. Η Ερμιόνη είναι ανάμεσά τους.

Ορέστης, Νεοπτόλεμος, Ερμιόνη - Πομπηία

Η Ερμιόνη ήταν μόλις εννέα ετών, όταν η μητέρα της έφυγε με τον Πάρη, και τη μεγάλωσε η θεία της Κλυταιμνήστρα. Η αρπαγή της ωραίας Ελένης, που διαπέρασε διαχρονικά την ανθρώπινη μνήμη και σημάδεψε τη συλλογική συνείδηση, συνδέθηκε άρρηκτα και με την τύχη της κόρης Ερμιόνης.

Η προγονική κληρονομιά της Ερμιόνης και η ανθρώπινη βούληση

Στο εναγώνιο ερώτημα «Είναι ο άνθρωπος ελεύθερος στις πράξεις του ή εξαρτάται από τη βούληση των θεών;», που απασχόλησε τον αρχαίο κόσμο, βρίσκουμε την απάντηση μέσα στα ίδια τα έργα. Κατά την αντίληψη των αρχαίων, οι θεοί και η Μοίρα ήταν εκείνες οι δυνάμεις που

εξωθούσαν τους θνητούς να σφάλλουν. Οι θεοί είχαν ανθρώπινες αδυναμίες, αντιζηλίες, μίσση και πάθη, που έπλητταν τους θνητούς. Το θέμα τίθεται ανοιχτά, για παράδειγμα, στην «Οδύσσεια», με τον ήρωα Οδυσσέα (Αρχαϊκή εποχή, 8ος αι. π. Χ) αλλά και στον «Προμηθέα Δεσμώτη» του Αισχύλου (Κλασική εποχή, 5ος αιώνας π. Χ). Μια άλλη ισχυρή αντίληψη ήταν ότι οι απόγονοι δεσμεύονταν από πράξεις των προγόνων και από τη μοίρα τους (*generis fata* / το πεπρωμένο του γένους). Ο Ορέστης είναι ένα από τα θύματα αυτού του πεπρωμένου. Πράγματι, για να απαλλαγεί από τη μητροκτονία και τις Ερινύες/τύψεις, ζήτησε να δικαστεί στον Άρειο Πάγο («Ευμενίδες» Αισχύλου, «Ορέστης» Ευριπίδη). Μέσα σε ένα μωσαϊκό, λοιπόν, από τα παιχνίδια της μοίρας και της θεϊκής και ανθρώπινης εξουσίας, βρέθηκε και η Ερμιόνη.

Η μεγάλη εκστρατεία των Αχαιών στην Τροία και η τύχη της Ερμιόνης

Κατά την επική παράδοση, ο Τυνδάρεως, ο παππούς της Ερμιόνης πήρε την πρωτοβουλία να την αρραβωνιάσει με τον Ορέστη, εν αγνοία του Μενέλαου και του Αγαμέμνονα, που βρίσκονταν στην Τροία. («Οδύσσεια», και Σοφοκλή «σπαράγματα»). Ο στρατηγός Μενέλαος, όμως, κατά τη διάρκεια του Τρωικού πολέμου, κάλεσε το γιο του Αχιλλέα τον Νεοπτόλεμο να βοηθήσει στον πόλεμο, υποσχόμενος να του δώσει για σύζυγο την κόρη του. Στην ηρωική εποχή, η υπόσχεση προσφοράς μιας βασιλοπούλας για

Συνάντηση Ορέστη - Ερμιόνης, 1800, Μουσείο Κρήβελλαντ. ΗΠΑ

Ορέστης και Νεοπτόλεμος. Αριστερά η Ερμιόνη. Χαρακτικό, 1825. Λονδίνο

γάμο ή θυσία για την επιτυχή έκβαση ενός πολέμου ή ως «δορός γέρας»- λάφυρο/βραβείο στο νικητή (Ευριπ. «Ανδρομάχη», στίχ. 14) είναι ένα γνώριμο στοιχείο δέσμευσης/εγγύησης σε έναν όρκο ή μια συμφωνία (π.χ. η Ιφιγένεια στην Αυλίδα από τον Αγαμέμνονα, η διεκδίκηση της Βρισηίδας από τον Αχιλλέα κ. ά.).

Η επιστροφή των Αχαιών στην Ελλάδα. Μετά την άλωση και καταστροφή της Τροίας ο Νεοπτόλεμος επιστρέφοντας, κατά μία παράδοση, πριν καταλήξει στη Φθία, έρχεται στη Σπάρτη και παρουσία του Μενέλαου και της Ελένης, παντρεύεται την Ερμιόνη. Ο Νεοπτόλεμος, όμως, έχει φέρει μαζί του, ως δώρο πολέμου, την αιχμάλωτη Ανδρομάχη, χήρα του Έκτορα. Η συμβίωση των δύο γυναικών είναι ανυπόφορη για τη νόμιμη σύζυγό του, η οποία δεν ανέχεται την Ανδρομάχη και τη θεωρεί υπεύθυνη και την κατηγορεί ότι με μαγικά βότανα έχει προκαλέσει την ατεκνία της.

Ο Νεοπτόλεμος ταξίδεψε στους Δελφούς για να μάθει από την Πυθία την αιτία για

τον άγονο γάμο του. Κατά την απουσία του, η Ερμιόνη ζήτησε βοήθεια από τον Ορέστη, ο οποίος του έστειλε παγίδα και τελικά τον δολοφόνησε. Στη συνέχεια η Ερμιόνη, πιστή στη συνέχιση της παράδοσης της καταγωγής της, παντρεύτηκε τον Ορέστη και επέστρεψε, μετά από την ταραχώδη απουσία της, στην πατρίδα της. Από το γάμο τους γεννήθηκε ο Τισαμενός, που έγινε ο τελευταίος βασιλιάς των Μυκηνών. Τότε συνέβηκε η Κάθοδος των Δωριέων στην Πελοπόννησο,

που σηματοδοτεί και το τέλος του Μυκηναϊκού πολιτισμού, (1600 - 1100 π. Χ.).

Η ζωή της Ερμιόνης πέρασε πλέον στον κόσμο της παράδοσης και της Τέχνης. Έτσι, η ελληνίδα- Λάκαινα Ερμιόνη καλείται να συνεχίσει σταθερά την παράδοση της καταγωγής της, κοιτάζοντας όμως και μακριά στο μέλλον. Θα ενσαρκώσει γυναίκες-πρότυπα σε διάφορες εποχές.

Οι δημιουργοί, στο πρόσωπό της και στο περιβάλλον της, βρήκαν γόνιμο έδαφος σε τρία βασικά θέματα: τη σχετικότητα της γυναικείας ελευθερίας, την αρπαγή γυναικών, και τα σκληρά αποτελέσματα του πολέμου. Η Τέχνη μπορεί να μας μιλήσει γι' αυτά.

Η Ερμιόνη στη γλυπτική - Κλασική εποχή (5ος αι. π. Χ.)

Ο Αθηναίος γλύπτης Κάλαμις (5ος αι. π.Χ.) φιλοτέχνησε το άγαλμα της Ερμιόνης, το οποίο έστειλαν οι Λακεδαιμόνιοι, ως ανάθημα, στους Δελφούς. Ο Πausανίας, περιηγητής και γεωγράφος του 2ου αι. μ.Χ. γράφει: «Λακεδαιμονίων δε ανάθημά εστιν ενταῦθα, Καλάμιδος δε ἔργον, Ερμιόνη η Μενελάου θυγάτηρ, η συνοικήσασα Ορέστη τῷ Αγαμέμνονος και ἐπὶ πρότερον Νεοπτόλεμῳ τῷ Αχιλλέως». (Πausανίου Ελλάδος, 10. Φωκικά, Λοκρών Οζόλων). Κατά τις ανασκαφές που έγιναν (1893) βρέθηκε μόνο η βάση με την επιγραφή. Οι ανασκαφές πραγματοποιήθηκαν, αφού μεταφέρθηκε το χωριό που είχε κτιστεί επάνω στους αρχαίους Δελφούς που ονομάστηκε κατά τους βυζαντινούς χρόνους «Καστρί». Ο Κάλαμις είναι ο γλύπτης του σημαντικού έργου «Ποσειδώνας». (Βρέθηκε το 1928 στο βυθό στο Αρτεμίσιο, έχει χρονολογηθεί το 460 π.Χ. και εκτίθεται στο Εθνικό Αρχαιολογικό Μουσείο). Για τη μορφή της Ερμιόνης δε γνωρίζουμε πώς ήταν. Μπορούμε να συμπεράνουμε από τα πρότυπα της τέχνης της εποχής και από μεταγενέστερα έργα.

Η Ερμιόνη του Σοφοκλή (496-406 π. Χ.).

Εδώ, κατά τον κλασικό φιλόλογο Stefan Radt (γεν.1927), στα διασωθέντα σπαράγματα (fragmenta), ο Σοφοκλής μας διασώζει την τραγική παράδοση που θέλει την Ερμιόνη έρμαιο της μοίρας και επομένως τραγικό πρόσωπο. Η επινοημένη παρέμβαση του Τυνδάρεω να αρραβωνιάσει την Ερμιόνη με τον Ορέστη, δημιουργεί τραγική ένταση. Σ' αυτό θα

στηριχτούν διάφορες τραγικές πραγματεύσεις, ακόμη και οι πιο ακραίες, όπου η Ερμιόνη παραδίδεται στον Νεοπτόλεμο εγκυμονούσα και ότι γέννησε τον Αμφικτίονα ή Αμφικτυόνα.

Η Ερμιόνη του Ευριπίδη (485 - 406 π.Χ.)

Επιστέγασμα των ακραίων αυτών απεικονίσεων πρέπει να θεωρηθεί η ευριπίδεια Ερμιόνη. Στην «Ανδρομάχη» (παραστάθηκε/διδάχθηκε για πρώτη φορά το 420, στη διάρκεια του Πελοποννησιακού πολέμου), ο ποιητής μάς δίνει ένα οικογενειακό δράμα με ρίζες κοινωνικές και πολιτικές. Είναι η κατεξοχήν τραγωδία όπου «ακούμε» την Ερμιόνη να μιλάει στην Ανδρομάχη, χήρα του Έκτορα. Μια μακρά στιχομυθία μεταξύ των δύο γυναικών την παριστάνει ως αλαζονικό πλάσμα, που επικαλούμενη τη βασιλική καταγωγή και το βασιλικό της πλούτο στοχεύει στην ηθική και βιολογική εξόντωση της αναξιοπαθούσας Ανδρομάχης αποκαλώντας

την απολίτιστη και βάρβαρη. Η Ανδρομάχη τη συμβουλεύει να μετριάσει τα λόγια της και να μη μοιάσει στη μητέρα της.

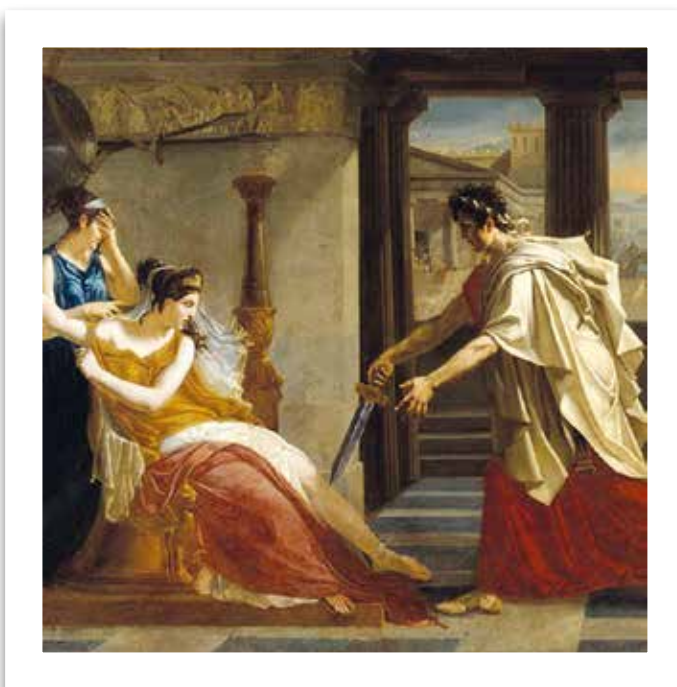
Ο Ευριπίδης φαίνεται να ενισχύει τα αντισπαρτιατικά αισθήματα που επικρατούσαν στην εμπόλεμη Αθήνα του 420 π. Χ. αλλά και την ενδεχόμενη μεταστροφή της τύχης σε ένα πόλεμο. Η Ερμιόνη μετριάζει την αλαζονεία της, γίνεται ρεαλιστική και επιστρέφει στο πατρικό της, αφού παντρεύεται τον Ορέστη, αρκεί να μην προδώσει το γένος της. Ο Φιλόλογος Κώστας Γεωργουσόπουλος έγραψε για τον Ορέστη: «Το άκρον άωτον της τόλμης του Ευριπίδη είναι ο Ορέστης να φτάσει στο σημείο να διεκδικήσει

την εξαδέλφη του ...που τώρα όμως είναι παντρεμένη».

Από τη Ρωμαϊκή εποχή μέχρι τον 20ό αιώνα - Η Ερμιόνη στη ρωμαϊκή δραματολογία

Η «Ανδρομάχη» του Ευριπίδη δεν έμεινε απαρατήρητη στα μεγάλα κέντρα πολιτισμού, την αρχαία Ρώμη και αργότερα το Παρίσι και το Λονδίνο του 17ου αι. Έτσι μπορούμε να παρακολουθήσουμε την Ερμιόνη σε διάφορες «εθνικές» εκδοχές έξω από τον Ελλαδικό κόσμο.

Α. Ο Κόιντος Έννιος 239 – 169 π. Χ. (Ελληνιστικοί χρόνοι), έγραψε την τραγωδία με τον τίτλο «Ανδρομάχη», επηρεασμένος από τον Ευριπίδη, με την οποία διακρίθηκε ως

Ο Ορέστης ανακοινώνει στην Ερμιόνη τον θάνατο του Νεοπτόλεμου.
Πιέρ- Ναρσίς Γκερέν, 18ος – 19ος αι. Παρίσι

μεγάλος τραγικός ποιητής, όπου προέβαλε την αντιπαράθεση των δύο γυναικών, Ανδρομάχης- Ερμιόνης.

Β. Ο Οβίδιος (43 π.Χ. - 17 μ.Χ. Αυτοκρατορικοί χρόνοι) στα Επιστολικά ποιήματά του με τον τίτλο *Heroides* (Ηρώιδες), δανείζει την ποιητική του φωνή στην Ερμιόνη (8η επιστολή). Έχει στηριχτεί στην ευριπίδεια «Ανδρομάχη» αλλά έχει τολμήσει να διαφοροποιηθεί. Κατά την υπόθεση ο Πύρρος (Νεοπτόλεμος) επιστρέφει στην Ήπειρο, στο βασίλειο των Αιακιδών, μετά τον Τρωικό πόλεμο. Η Ερμιόνη σύρεται σε μια ανεπιθύμητη, δουλική αγάπη. Αν και γεννημένη ελεύθερη στον ισχυρότερο οίκο των Ατρειδών, αισθάνεται λάφυρο στα χέρια του Πύρρου, και είναι μια από τις αιχμάλωτες και τυπικά μόνο ελεύθερες γυναίκες του επικοτραγικού κόσμου. Εκλιπαρεί τον Ορέστη να αναλάβει δράση και εκείνος άσιος συνεχιστής της γενεαλογικής γραμμής των Ατρειδών την παντρεύεται. Ο Οβίδιος με την ποιητική του τέχνη και την ένταση των λόγων της Ερμιόνης προβάλλει την παρηκμασμένη ηρωική εποχή. Οι κανόνες της άρχουσας τάξης κλονίζονται. Ο τραγικός κόσμος αποδομείται καθώς ξεσκεπάζονται ανοσιουργήματα, δόλος και μοιχεία. Η ευγενική καταγωγή είναι το τελευταίο καταφύγιο του Ορέστη και της Ερμιόνης που περισώζεται με το γάμο τους. Ο Οβίδιος κατασκευάζει ένα περιπετειώδες δράμα μέσα σε έναν αστικό τρόπο ζωής, λιγότερο αυστηρό, κατά την ατμόσφαιρα των αυτοκρατορικών χρόνων. (Μια σύγχρονη αστική οικογενειακή ιστορία, που μας θυμίζει τη ρεαλιστική ταινία «Ο μπαμπάς λείπει σε ταξίδι για δουλειές» του Εμίρ Κουστουρίτσα, 1985).

Από την Αναγέννηση(1400 – 1600) και τον Ουμανισμό (15ος αι.), στο Μπαρόκ (1600 -1750), την Κλασική εποχή (1730 -1830), τη Ρομαντική και Νεοκλασική (1815 -1910) και τη Σύγχρονη (από 1910 -). **Επιδράσεις στο Δυτικό Ποίημα.**

Η Ερμιόνη στο Εθισαβετιανό θέατρο (1580 – 1642) - Η όψιμη Αναγέννηση

Ο Σαίξπηρ (1564-1616), ένας από τους κορυφαίους δραματουργούς, συνέθεσε έργα που πραγματεύονται ανθρώπινες καταστάσεις, τα πάθη της ψυχής και τα διλήμματα ήθους και πράξης. Στο «Χειμωνιάτικο παραμύθι», (1611), παραμυθόδραμα ή ρομάντζο με έντονη δραματικότητα, ο Λεόντιος, βασιλιάς της Σικελίας έχει σύζυγο την Ερμιόνη που του είναι αφοσιωμένη αλλά τη ζηλεύει αφόρητα. Υποτιθέμενος αντίζηλος είναι ο Πολύξενος, βασιλιάς της Βοημίας. Ο Λεόντιος είναι αυτοκαταστροφικός και ζει μέσα στην καχυποψία ότι η Ερμιόνη τον απατά με τον Πολύξενο. Προκαλεί σκηνές ζηλοτυπίας μέχρι που σχεδόν εξολοθρεύει την οικογένεια. Η Ερμιόνη δοκιμάζεται ψυχικά και υπομένει με βαθιά αισθήματα τα λάθη του μέχρι το θάνατό της. Κατά κωμικοτραγικό τρόπο νεκρανασταίνεται και αποκαθίσταται η φήμη της. Έτσι ο Σαίξπηρ τολμάει να ασκήσει φεμινιστική κριτική. Με εξαιρετική επιτυχία το έργο παραστάθηκε στην

Επίδauρο το 2009, με την Ρεμπέκα Χολ, ως Ερμιόνη, «γεμάτη πάθος και αισθαντικότητα». Ο σκηνοθέτης Σαμ Μέντες «διάλεξε ένα από τα λαϊκά, ρομαντικά δράματα, μια τραγικοκωμωδία με ανάμικτο το αμερικανικό φολκ στοιχείο».

Η Ερμιόνη στη γαλλική δραματολογία

Ο Ζαν Ρασίν (Ρακίνας, 1639-1699), γάλλος δραματουργός, επικεντρώθηκε σε θέματα όπου υπερισχύει η γυναικεία ψυχολογία. Την τραγωδία «Ανδρομάχη» έγραψε το 1667. Θέμα του είναι η επιστροφή του Πύρρου (Νεοπτόλεμου) και η παθιασμένη αγάπη του για την Ανδρομάχη. Εκείνη τον απωθεί και σχεδιάζει να καταφέρει τον Πύρρο να παντρευτεί την Ερμιόνη, υπενθυμίζοντάς του ότι βρίσκεται παραγκωνισμένη στο παλάτι, στην Ήπειρο. Η υπόθεση έχει ομοιότητες με των ελλήνων τραγικών ποιητών αλλά διαφέρει στο συμβολισμό. Ο ποιητής δείχνει κυρίως τη γυναίκα που τότε αποδέχεται τη μοίρα της (θύμα) και τότε συνωμοτεί (θύτης) αλλά με περιορισμένες επιλογές. Επίσης, τη φιλειρηνική στάση της γυναίκας, που γνώρισε τα δεινά του πολέμου. Είναι η περίοδος της συγκροτημένης λογικής.

Η όπερα «Κάδμος και Ερμιόνη» είναι ένα έργο μπαρόκ, με χαρακτηριστικά αναβίωσης της αρχαίας ελληνικής τραγωδίας, που πρωτοπαρουσιάστηκε το 1673 στο Παρίσι. Δημιουργός της ο «Ιταλός από τις Βερσαλλίες» Ζαν-Μπατίστ Λουλί (1632-1687), συνθέτης, ο οποίος γίνεται ο αναμφισβήτητος άρχοντας της όπερας α λα γαλλικά, συνδυάζοντας τραγωδία και μπαλέτο. Καταγόταν από τη Φλωρεντία αλλά έζησε το μεγαλύτερο μέρος της ζωής του στην αυλή του Λουδοβίκου ΙΔ' της Γαλλίας. Στο έργο υμνείται ο Λουδοβίκος ΙΔ' στο πρόσωπο του Απόλλωνα που φονεύει τον Πύθωνα. Η όπερα αναφέρεται στην ερωτική ιστορία του Κάδμου, μυθι-

Σπουδή στη φιγούρα της Ερμιόνης. Πιέρ – Ναρσίς Γκερέν. Παρίσι

κού ιδρυτή και βασιλιά της Θήβας, με την Ερμιόνη (Αρμονία) κόρη της Αφροδίτης και του Άρν. Τα ονόματα Αρμονία – Ερμιόνη μάλλον θα μπορούσαν να συσχετιστούν με τις αρετές της ομορφιάς, της νόησης και της ψυχής. Τα ονόματα Κάδμος -Ερμιόνη μας παραπέμπουν, επίσης, στο συνδυα-

σμό των δύο μυθικών κύκλων, το Θηβαϊκό και το Μυκηναϊκό.

Ο Τζοακίνο Ροσσίνι, διάσημος ιταλός συνθέτης (Πέζαρο της Ιταλίας, 1792- 1868). Συνέθεσε το 1819 τη δίπρακτη τραγική όπερα «Ermione» βασισμένη στο ομώνυμο έργο του Ρακίνα. Παραστάθηκε για πρώτη φορά το 1868 στο Παρίσι.

Ο Αύγουστος Στρίντμπεργκ (1849-1912), Σουηδός θεατρικός συγγραφέας, μυθιστοριογράφος, ζωγράφος. Το 1870 συνέθεσε το πρωτόλειο ιστορικό δράμα «Hermione» σε ανομοιοκατάληκτο στίχο και με εναλλακτικό τίτλο: «Η Ελλάδα σε πτώση». Θέμα του είναι η αποτυχημένη απόπειρα της ομώνυμης ηρωίδας του έργου να δολοφονήσει τον Φίλιππο της Μακεδονίας, τον οποίο στην κρίσιμη στιγμή τον ερωτεύεται. Τον ενδιαφέρει να συγγράψει ιστορικά δράματα και η τραγική μορφή της Ερμιόνης τον εμπνέει να εξετάσει τη φιλοσοφική διάσταση της αυτενέργειας της θέλησης.

Τέλος, κατά την αναζήτηση άλλων έργων διαπιστώσαμε ότι η απεικόνιση της πριγκίπισσας Ερμιόνης σε πίνακες ζωγραφικής, σε τοίχους επαύλεων και ανακτόρων ήταν προσφιλής και την επιδίωκαν οι ιδιοκτήτες τους.

Επίσης, από την παραπάνω μελέτη επιβεβαιώνεται ότι η κλασική παιδεία διατηρήθηκε διαμέσου των αιώνων αλλά και έδωσε έμπνευση και νέα ώθηση στα εθνικά - κοινωνικά και πολιτικά ήθη των ευρωπαϊκών χωρών.

Η Ερμιόνη φτάνει ως το σήμερα

Ακόμη και σήμερα, όπως μας πληροφόρησαν, διαζώζεται και αποδίδεται το γυναικείο όνομα Ερμιόνη στις οικογένειες ευγενών τόσο στην Αγγλία όσο και στη Γαλλία. Στο μυθιστόρημα «Χάρι Πότερ», της βρετανίδας συγγραφέως Τζ. Κ. Ρόουλινγκ, η Ερμιόνη γίνεται μια πανέξυπνη μικρή μάγισσα. Η έντυπη και η κινηματογραφική του κυκλοφορία την έκανε παγκόσμια διάσημη.

Ποια ήταν στ' αλήθεια η Ερμιόνη;

Η όμορφη Λάκαινα, θύμα των κοινωνικών συνθηκών της εποχής της που παντρεύεται έναν άντρα που της επέβαλαν και έναν άλλο που αποφάσισε μόνη της;

Το θύμα των παιχνιδιών και της βούλησης των θεών; Όργανο για να πετύχουν τις επιθυμίες και τα σχέδιά τους;

Η προσηλωμένη στον κώδικα της ηρωικής εποχής για να υπερασπιστεί το όνομα, την τιμή και την αξιοπρέπεια της;

Η έξυπνη γυναίκα που δεν ανέχεται την προσβολή ούτε την περιφρόνηση και που έχει το χάρισμα να σαγηνεύει και να το χρησιμοποιεί αποφασιστικά για την αντιμετώπιση των προβλημάτων που προκύπτουν στη ζωή της;

Ή μήπως όλα αυτά μαζί σε μια σύνθεση αντιθέσεων, όπως κάθε ανθρώπινη ύπαρξη ατελής και τρωτή, που παλεύει με τα πάθη και τις παρορμήσεις της;

Το θέμα είναι ανεξάντλητο και ανοιχτό στο μέλλον, όπως και το βλέμμα της κόρης Ερμιόνης.

ΣΗΜ. Οι φωτογραφίες είναι από την Wikipedia και http://www.greek-language.gr/Resources/ancient_greek/mythology/lexicon/atreides/page_015.html

Οι Συνδρομητές μας (συνέχεια...)

Σταμάτης Δωροβάτας
Νίκος Πασσάς
Σταματία Κορμά
Σοφία Μέλλου-Τσαμαδού
Κατερίνα Γαλάνη
Αργυρώ Καρδάση -
Μαρμαρινού
Ελένη Ζωγράφου-Σιωρά
Γιώργος Νοτταράς
Ελένη Δρούγκα
Ειρήνη Βογανάτση
Μαρία Ξυφτέρη
Γιώργος Κουρμούζος
Σταμάτης Δαμαλίδης
Άννα Παπαγεωργίου
Γιάννα Τσέλλου - Πέλλα
Κική Παπαγεωργίου

Μιχάλης Κέλλης
Τζένη Παπαμιχαήλ
Γιώργος Κοτταράς
Ελένη Σκούρτη
Σταμάτης Βλαχοδημήτρης
Αριστείδης Σκούρτης
Ήρα Φραγκούλη-Βελλέ
Στέλιος Στεργίου
Νίκος Βαγανάτσης
Ματίνα Ασλάνη
Αργύρης Καραλής
Μαρίκα Κανέλλη -
Τουτουντζή
Βίκυ Κίκινα
Θεοδότη Σουλιώτη
Θέλη Ζερβού
Νικολέτα Σικαλιά

Λευτέρης Δράκας
Γεωργία Ποριώτου
Μιχάλης Παπαμιχαήλ
Μαρία Καλλή
Αθανασία Πιπέρη
Νίκος Σαρρής
Μαρία Τράκη
Ματίνα Καπόγιαννη
Γιώργος Αναγνωστόπουλος
Μαρία Λιναρδοπούλου
Γιάννης Δ. Γκάτσος
Ελένη Δάκη
Λυδία Φραγκούλη - Τσαντίλα
Μαρίνα Παυλίδου -
Αντωνακάκου
Μαρίκα Οικονόμου
Μαρίνα Φραγκούλη

Ελένη Τράκη
Δήμητρα Κυρίτση
Άννα Ανέμη
Λέλα Δ. Τράκη
Βάσια Μάγκου
Ελένη Βλάσση-Κούστα
Μαρία Παυλίδου
Κώστας Τζιέρης
Ζωζέ Μπουκουβάλα
Θεοδόσης Γκάτσος
Μαρίνα Ι. Δαμαλίδου
Αργυρώ Παυλίδου -
Αλιφραγκή
Τζένη Ντεστάκου
Αντώνης Ζαραφωνίτης
Ελένη Γκάτσου

Ιδιαίτερα ευχαριστούμε τον κ. Γρηγόρη Πογκόη για τη γενναιοδωρή οικονομική συνδρομή του στην έκδοση του περιοδικού μας.

Η Ερμιόνη στον ...Χάρι Πότερ

Ερμιόνη: ένας τόπος γεμάτος μνήμες για τους κατοίκους της κι ένα όνομα με πολλές αναφορές μέσα στον χρόνο. Μία από αυτές τις αναφορές συναντάμε στη σειρά μυθιστορημάτων φαντασίας «Harry Potter» της Βρετανίδας συγγραφέως Τζ. Κ. Ρόουλινγκ και στην παγκοσμίου φήμης ομώνυμη κινηματογραφική ταινία.

Βασική ηρωίδα της ιστορίας αυτής είναι η Ερμιόνη, μια πανέξυπνη μάγισσα η πιο κοντινή φίλη του πρωταγωνιστή Χάρι Πότερ. Την ενσαρκώνει η νεαρή Αμερικανίδα ταλαντούχος ηθοποιός Έμμα Γουάτσον. Πρόκειται για την καλύτερη μαθήτριά στη Σχολή Μαγείας Χόγκουαρτς! Δείχνει ιδιαίτερο ζήλο για την εκπαίδευσή της και συνήθως μελετά για τις εξετάσεις της ή παρακολουθεί επιπλέον μαθήματα στο Χόγκουαρτς. Τα βιβλία αποτελούν αναπόσπαστο κομμάτι της ζωής της. Αρκετές φορές επικαλείται «σημεία» των βιβλίων, για να βρει λύση στα προβλήματα που εμφανίζονται στον δρόμο της.

Την χαρακτηρίζει η περηφάνια και η γενναιοδωρία ψυχής γεγονός που την οδηγεί πάντα στο πλάι των φίλων της, όταν την χρειάζονται, τόσο στα μαθήματα όσο και στις περιπέτειες. Η Ερμιόνη είναι εκείνη που θα υπερασπιστεί οποιονδήποτε βρεθεί στο περιθώριο, καθώς και η ίδια το βίωσε από την πρώτη στιγμή που μπήκε στον κόσμο των Μάγων.

Πάντα επιλέγει να βρίσκεται δίπλα σε μαγικά πλάσματα ή να συνάψει ακόμα και φιλικές σχέσεις με γίγαντες και σπιτικά ξωτικά, σε αντίθεση με πολλούς μάγους, που συμπεριφέρονται επιθετικά σε αυτά τα όντα. Χαρακτήρας σχολαστικός και αυταρχικός, δεν είναι ιδιαίτερα δημοφιλής στους κύκλους των συνομηλίκων της.

Η επιλογή του ονόματος της «Ερμιόνης» δεν έγινε καθόλου τυχαία από τη συγγραφέα. Επηρεασμένη είτε από τα Σαιξπηρικά αριστουργήματα, είτε από την ελληνική μυθολογία, όπου η Ερμιόνη ήταν η θηλυκή εκδοχή του Ερμή, συχνά γνωστή ως προστάτιδα της υψηλής μαγείας, η Ρόουλινγκ επιθυμούσε για το συγκεκριμένο χαρακτήρα ένα όνομα ξεχωριστό, καθόλου κοινότυπο. Ένα όνομα που δεν θα μπορούσε κανείς να συναντήσει εύκολα στην καθημερινή του ζωή. «Επέλεξα συνειδητά ένα αρκετά ασυνήθιστο όνομα για την Ερμιόνη, ανησυχώντας πως αν χρησιμοποιούσα κάποιο κοινό όνομα σίγουρα κάπου εκεί έξω θα υπήρχε ένα πραγματικό κορίτσι με τον ίδιο χαρακτήρα, έξυπνο, που δουλεύει σκληρά στο σχολείο και «τα ξέρει όλα», με αποτέλεσμα να πέσει θύμα πειράγματος και κοροϊδίας από τους συμμαθητές του. Δεν ήθελα, λοιπόν, το όνομα να χρησιμοποιηθεί ως παρωπούκλι γι' αυτά τα κορίτσια, διότι σε

αυτήν την κατηγορία μαθήτριας ανήκα κι εγώ όταν ήμουν μικρή», δήλωσε η Ρόουλινγκ σε συνέντευξή της¹.

Το όνομα Ερμιόνη είχαν επίσης και δύο Βρετανίδες ηθοποιοί, η Ερμιόνη Τζίνγκολντ (Hermione Gingold) και η Ερμιόνη Μπάντελεϊ (Hermione Baddeley), που έπαιζαν χαρακτήρες μαγισσών και για τις οποίες είχε εκδηλώσει τον θαυμασμό της η ίδια η Ρόουλινγκ.

Από όπου λοιπόν κι αν ήταν επηρεασμένη η συγγραφέας αυτής της κινηματογραφικής επιτυχίας, οφείλουμε να ομολογήσουμε πως η επιλογή της ήταν εύστοχη και πως πίσω από το όνομα «Ερμιόνη» κρύβεται δύναμη, αποφασιστικότητα και περηφάνια.

Απόσπασμα από το βιβλίο «Ο Χάρι Πότερ και η Φιλοσοφική Λίθος»

«Είσαι σίγουρος πως έκανες σωστά τα μάγια;... Εγώ έχω δοκιμάσει μερικά απλά μάγια, έτσι για εξάσκηση, κι όλα πέτυχαν. Και να σκεφθείς πως κανείς στην οικογένειά μου δεν έχει μαγικές ικανότητες!... Έχω κιόλας μάθει τα περισσότερα βιβλία μας απ' έξω... Είμαι σίγουρη πως έτσι θα κερδίσω πολύ χρόνο. Αλήθεια, εγώ είμαι η Ερμιόνη Γκρέιντζερ. Εσείς ποιοι είσατε;»

«Με λένε Ρον Ουέσλι», μурμουρίσε ο Ρον.

«Κι εμένα Χάρι Πότερ...»

«Αλήθεια;» είπε η Ερμιόνη. «Τα ξέρω όλα για σένα, φυσικά... Έχω πάρει μερικά γενικά βιβλία για τη μαγεία και σε αναφέρουν στη Σύγχρονη ιστορία της μαγείας, στην Άνοδο και την πτώση των μαγικών τεχνών και στα Μεγάλα μαγικά γεγονότα του 20ού αιώνα».

«Αλήθεια;» ρώτησε ο Χάρι, νιώθοντας λίγο ζαλισμένος.

«Και βέβαια! Μα δεν το ήξερες;» ρώτησε μ' απορία η Ερμιόνη. «Αν εγώ ήμουν στη θέση σου, θα είχα ψάξει σ' όλα τα βιβλία, για να μάθω τι λένε για μένα».

Η Ερμιόνη, όμως, ήταν αποφασισμένη να μην υποχωρήσει εύκολα. Βιαστικά, πέρασε κι αυτή το άνοιγμα πίσω από τον Ρον, μαλώνοντάς τους σαν θυμωμένη κότα.

«Μα δε σας νοιάζει καθόλου για το Γκρίφιντορ; Μόνο για, τους εαυτούς σας νοιάζοσατε; Εγώ, πάντως, δεν θέλω να κερδίσει το Σλίθεριν το φετινό πρωτάθλημα. Κι αυτό ακριβώς θα γίνει, αν χάσετε όλους τους βαθμούς που κέρδισα απ' την καθηγήτρια ΜακΓκόναγκαλ, επειδή ήξερα απέξω τα πάντα για τα αντίστροφα μάγια!...»

«Φύγε από δω!»

«Πολύ καλά. Εγώ σας προειδοποίησα. Κι εσύ, Χάρι Πότερ, να θυμάσαι τα λόγια μου...».

Βιβλιογραφία

Rowling J. K., Ο Χάρι Πότερ και η φιλοσοφική λίθος. Ψυχολιός. Αθήνα 1998

Rowling J. K., Ο Χάρι Πότερ και η Κάμαρα με τα Μυστικά, Ψυχολιός. Αθήνα, 1999

Rowling J. K., Ο Χάρι Πότερ και ο Αιχμάλωτος του Αζκαμπάν, Ψυχολιός, Αθήνα 1999

Snape J. Η Ερμιόνη συναντά την Μπελ στο <http://www.thedailyowl.gr/n-ερμιόνη-συναντά-την-μπελ/> 2015

1. Lydon, Christopher. J.K. Rowling interview transcript, The Connection, 12 October, 1999 στο <http://www.accio-quote.org/articles/1999/1099-connectiontransc2.htm#p3>

ΓΙΑΝΝΗΣ Μ. ΣΠΕΤΣΙΟΤΗΣ

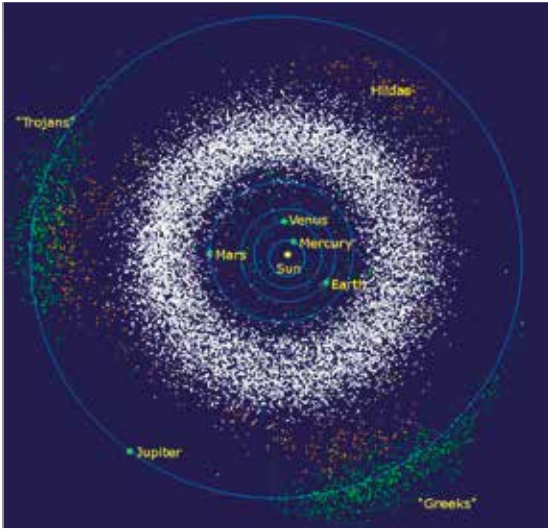
Η Ερμιόνη στη ...Ζωολογία

Άλλο πάλι και τούτο! Φανταζόσαστε πως «Ερμιόνη» ονομάζεται ένα γένος περιπλανώμενων σκουληκιών που περιλαμβάνει χιλιάδες τέτοια θαλασσόβια είδη; Ζουν στο βυθό ανάμεσα στις πέτρες και τα σπασμένα κοχύλια. Τα πιάνουν οι ψαράδες με τις δράγες (ειδικά δίχτυα που μαζεύουν κοχύλια, όστρακα και σφουγγάρια) μαζί με τα στρείδια και τα χτένια.

Το σκουλήκι «Ερμιόνη» το συναντάμε σε όλες τις ευρωπαϊκές θάλασσες. Το πιο γνωστό είδος είναι η «Ερμιόνη η ύστριξ» (Ερμιόνη η τριχωτή). Ονομάζεται έτσι γιατί έχει σκληρές, αγκαθωτές και μακριές τρίχες, που είναι και το όπλο της. Το μήκος της φτάνει τα 5-6 εκατοστά και το χρώμα στη ράχη της είναι σκούρο καφέ, ενώ στην κοιλιά της σταχτοκίτρινο.

Δεν ξέρω αν οι ψαράδες στην Ερμιόνη πιάνουν «Ερμιόνες». Το καλοκαίρι, πρώτα ο Θεός, θα φροντίσω να το μάθω...

Ερμιόνη 121

Το όνομα της Ερμιόνης υπάρχει και στο διάστημα και μάλιστα πρόκειται για έναν αστεροειδή που περιστρέφεται μαζί με άλλους γύρω από τον Ήλιο, σε μια τροχιά που βρίσκεται μεταξύ των πλανητών Άρην και Δία. Όταν λέμε αστεροειδή, εννοούμε έναν μεγάλο βράχο που γυρίζει γύρω από τον Ήλιο και είναι υπόλειμμα της δημιουργίας του Ηλιακού συστήματος.

Ο αστεροειδής Ερμιόνη 121 ανακαλύφθηκε το 1872 από τον Τζέιμς Κ. Γουάτσον. Ο βράχος αυτός έχει το σχήμα ενός μεγάλου δίλοβου αράπικου φιστικιού, όπως φάνηκε από το τηλεσκόπιο Κεκ τον Δεκέμβριο του 2003. Οι δυο σφαίρες από τις οποίες αποτελείται η Ερμιόνη έχουν ακτίνα η μεν μία 60 χιλιόμετρα η δε άλλη 80 χιλιόμετρα. Τα κέντρα των δύο σφαιρών απέχουν μεταξύ τους 115 χιλιόμετρα.

Η Ερμιόνη αυτή του διαστήματος αποτελείται κυρίως από άνθρακα, δεν έχει δηλαδή καμία σχέση με τις ομορφιές της δικής μας Ερμιόνης. Το κλίμα της επίσης δεν έχει σχέση με το ήπιο κλίμα της πόλης μας, αφού για παράδειγμα η θερμοκρασία στην επιφάνειά της είναι η υψηλότερη -44°C και η χαμηλότερη -121°C . Ο βράχος αυτός περιστρέφεται γύρω από τον εαυτό του κάθε 5

ώρες και 33 λεπτά. Αν και στην πόλη μας δεν πρόκειται να δημιουργήσει κανένα πρόβλημα ο βράχος αυτός, είναι σημαντικό να αναφέρουμε ότι έκρυψε τρεις φορές άλλα αστέρια και μάλιστα την τελευταία φορά συνέβη τον Φεβρουάριο του 2004. Το πιο σημαντικό πράγμα όμως είναι ότι, όπως η πόλη μας πορεύεται στο χρόνο έχοντας γύρω της χωριά και οικισμούς, έτσι και ο αστεροειδής Ερμιόνη έχει και δορυφόρο. Η ανακάλυψη έγινε στις 28 Οκτωβρίου του 2009. Ο δορυφόρος της δεν έχει ακόμα όνομα και περιστρέφεται γύρω από τον αστεροειδή κάθε δύο ημέρες, 13 ώρες και 58 λεπτά. Το βάδισμα στον αστεροειδή είναι δύσκολο γιατί η βαρύτητα είναι 445 φορές μικρότερη από τη Γη, επομένως ξεχνάμε περιπάτους σαν αυτούς στο Μπίσι.

Έτσι λοιπόν το όνομα της όμορφης Ερμιόνης υπάρχει εκεί, ανάμεσα στον Δία και στον Άρην, σε συνθήκες πολικού ψύχους, χωρίς Λιμάνι και Μαντράκια.

ΗΡΑ ΦΡΑΓΚΟΥΛΗ- ΒΕΛΛΕ

Ερμιόνη

Ιδού βλοπιδόν εσύ
Ν' αναπνέεις την θαλάσσια αύρα
Στ' απόκρημνο ακρογιάφι του Αιγαίου.
Σε χαιρετούν πάνω απ' τα κύματα
Οι φάροι της Ύδρας
και τα υπάμενα δελφίνια.
Αλήθεια! Πώς μπορούσε να σ' αγκαλιάσει
ο τοσκανός ποιητής στη βροχή των πεύκων;

Πάντα ήσουν και θα είσαι 'δώ
-στο ασημένιο πράσινο των ελαιώνων
- στο βαθύ πράσινο των κυπαρισσιών
Και στο χρυσό των σκιερών πελατώνων

(από τη συλλογή του « ο Μαθητής του Ήλιου»)

Δημοσιευμένο στο περιοδικό «Νέα Αριάδνη» τ. 39 2003

Πάουελ Κρούπκα

Γοητευμένος φαίνεται ο Πολωνός από τούτη τη γωνιά της ελληνικής γης, όταν βρέθηκε (πώς και για τι άραγε;) εδώ στην πατρίδα μας.

Καλός φίλος της Ελλάδας και υμνητής της ελληνικότητας ο ποιητής Πάουελ Κρούπκα, καθηγητής της Νεοελληνικής Λογοτεχνίας στο Πανεπιστήμιο της Βαρσοβίας, «με ένα ιδιότυπο κράμα ρομαντισμού και νατουραλισμού στην ποίησή του», έξοχα ζωγράφησε τη φύση και τη θέση της Ερμιόνης με το μικρό αυτό ποίημα.

«Ερμιόνη η Γραμματική»

Από την Αίγυπτο στο Cambridge...

Πορτραίτα Φαγιούμ

Ήταν το μακρινό 1615 όταν ο Ιταλός περιηγητής Πιέτρο Ντέλλα Βάλλε (Pietro Della Valle 1586-1652) βρέθηκε στην Αλεξάνδρεια και στο όρος Σινά, καθ' οδόν προς την Ιερουσαλήμ, όπου πήγαινε για να λάβει μέρος στον εορτασμό του Πάσχα. Περνώντας από την όαση Φαγιούμ (Al-Fayoum Oasis) περίπου 88 χλμ. νότια του Καΐρου, βρήκε και πήρε μαζί του δύο νεκρικά πορτραίτα ζωγραφισμένα σε ξύλο. Είναι βέβαιο, ότι δεν γνώριζε τι είχε ανακαλύψει εντελώς τυχαία.

Με το όνομα «Πορτραίτα Φαγιούμ» έμειναν στη ιστορία οι προσωπογραφίες που φιλοτεχνήθηκαν από τον 1ο έως τον 3ο μ.Χ. αιώνα από συνεχιστές της ύστερης ελληνιστικής παράδοσης της Αλεξανδρινής Σχολής. Οι αρχαιολογικές ανασκαφές, που ξεκίνησαν από αγγλικές και γαλλικές αποστολές στις αρχές του 19ου αιώνα, έφεραν στην επιφάνεια αρκετές τέτοιες προσωπογραφίες. Το 1887 κάτοικοι της περιοχής κοντά στο Ελ Ρουμπαγιάτ ανακάλυψαν μωμιοποιημένα σώματα με προσωπογραφίες στη θέση της κεφαλής. Άριστα διατηρημένα εξαιτίας του ξηρού κλίματος της αιγυπτιακής ερήμου, τα πορτραίτα Φαγιούμ είναι ζωγραφισμένα είτε με την «εγκαυστική τεχνική» ή με την τεχνική της τέμπερας που ξέρουμε μέχρι σήμερα. Η «εγκαυστική τεχνική» χρησιμοποιούσε λιωμένο κερί που με τη βοήθεια του «κέστρου», δηλαδή μιας ειδικής γραφίδας που η μια της άκρη ήταν μυτερή και η άλλη πλατιά, ή πινέλου, απλωνόταν πάνω στο ξύλο ή το πανί που έπρεπε να ζωγραφιστεί. Το κερί απλωνόταν ομοιόμορφα στη ζωγραφική επιφάνεια και πάνω του ο καλλιτέχνης δημιουργούσε την παράσταση που επιθυμούσε. Σε αρκετές περιπτώσεις και ανάλογα με την οικονομική επιφάνεια του νεκρού, χρησιμοποιούνταν ακόμα και φύλλα χρυσού, με τα οποία αποδίδονταν διακοσμητικοί στέφανοι και κοσμήματα. Οι τεχνικές αυτές προέρχονται από την αρχαιοελληνική ζωγραφική παράδοση που συνεχίστηκε στις πρωτοχριστιανικές εγκαυστικές εικόνες της Μονής της Αγίας Αικατερίνης στο Σινά.

Ο Φλάιντερς Πέτρι (Sir William Matthew Flinders Petrie, 1853-1942), υπήρξε ο ποιο σπουδαίος Άγγλος αρχαιολόγος/αιγυπτιολόγος των καιρών μας, πατέρας της σύγχρονης επισημονικής αρχαιολογίας και κάτοχος της πρώτης έδρας Αιγυπτιολογίας στην Αγγλία. Μαζί με την σύζυγό του Χίλντα (Hilda Petrie, 1871-1957) ανέσκαψαν τους σπουδαιότερους αρχαιολογικούς τόπους της Αιγύπτου με εξαιρετικά επιτυχημένο τρόπο, αποκορύφωμα δε των εργασιών τους θεωρείται η ανακάλυψη το 1896 της περίφημης γρανιτένιας «Στήλης Μερνεπτά» (Merneptah Stele, περί το 1208 π.Χ.), στην οποία υπάρχει η πρώτη γραπτή, εκτός Βίβλου, αναφορά στο Ισραήλ. Χάρis τον Πέτρι επίσης, ήλθε στην επιφάνεια ένας μεγάλος αριθμός «πορτρέτων Φαγιούμ», όταν τον Ιανουάριο του 1900, αναζητώντας την είσοδο της πυραμίδας Χαουάρα στην όαση Φαγιούμ, εντόπισε την ελληνορωμαϊκή νεκρόπολη της Αρσινόης, γνωστή από τον Ηρόδοτο ως «Κροκοδείλων Πόλις».

Είναι ο ίδιος άνθρωπος που στις 4 Ιανουαρίου του 1911 ανακάλυψε την «ΕΡΜΙΟΝΗ ΤΗ ΓΡΑΜΜΑΤΙΚΗ» (HERMIONE GRAMMATIKE)

Η όαση Φαγιούμ, 88 χλμ περίπου νοτιοδυτικά του Καΐρου.

Η «ΕΡΜΙΟΝΗ Η ΓΡΑΜΜΑΤΙΚΗ» χρονολογείται περί τις αρχές του πρώτου μ.Χ. αιώνα και ανακαλύφθηκε στο ρωμαϊκό νεκροταφείο της αρχαιολογικού χώρου Χαουάρα (Hawara), νοτιοδυτικά του Καΐρου, κοντά στην αρχαία «Κροκοδειλούπολη» του Ηρόδοτου.

Στο σύνολο των οικισμών της κατά μήκος του Νείλου, η αιγυπτιακή κοινωνία απορρόφησε πολλά κύματα Ελλήνων μεταναστών μετά τις κατακτήσεις του Μεγάλου Αλεξάνδρου. Οι Έλληνες που εγκαταστάθηκαν στην Αίγυπτο (οι περισσότεροι των οποίων ήταν μισθοφόροι που παρείχαν τις υπηρεσίες τους στους βασιλείς των Πτολεμαίων), εγκατέλειπαν με την πάροδο του χρόνου τους πατρογονικούς θεούς, ενσωματούμενοι στον πολιτισμό της Αιγύπτου. Διατήρησαν ωστόσο πολλά στοιχεία της πολιτιστικής τους κληρονομιάς άθικτα. Έτσι κατά την περίοδο της ρωμαϊκής κυριαρχίας, οι φαραωνικού τύπου αιγυπτιακές πρακτικές ταφής, που οι Ρωμαίοι αναγκάστηκαν να ανεχθούν, αφομοίωσαν σταδιακά την ελληνιστική παράδοση της ζωγραφικής, που απεικονίζεται με τον πιο ιδανικό τρόπο στα «Πορτραίτα Φαγιούμ».

Η επιγραφή στο πορτρέτο της «Ερμιόνης της Γραμματικής», χαρακτηρίζει μια νεαρή γυναίκα που διακρίνεται για τη παιδεία της και συνεπώς την καθιστά πραγματικά εξαιρετική περίπτωση για την εποχή της.

Από τα ελάχιστα που γνωρίζουμε για τη ζωή της είναι ότι η «Ερμιόνη η Γραμματική» ήταν δασκάλα, Ελληνικής καταγωγής, η οποία έζησε και εργάστηκε στην αιγυπτιακή επαρχία Χαουάρα της ρωμαϊκής αυτοκρατορίας, περίπου το 25-50 μ.Χ. Πέθανε σε ηλικία μόλις 18 έως 25 ετών (όπως έδειξαν οι εξετάσεις με X-rays και CAT-scans της μούμιας της από το Βρετανικό μουσείο) και η ίδια ίσως ποτέ της να μην έμαθε ότι ήταν σύγχρονη του Ιησού. Το μόνο που έχει απομείνει σήμερα από την λυγρόκορμη ΕλληνοΑιγυπτιώτισσα κόρη, είναι το πορτρέτο - προτομή της, όπως ήταν στη ζωή.

Φιλοτεχνημένο από έναν προικισμένο αλλά ανώνυμο καλλιτέχνη, πριν από περίπου 2.000 χρόνια, μας δείχνει ότι η Ερμιόνη είχε κάποτε λυπημένα, υγρά μάτια και σαρκώδη χείλη. Τα σκούρα μαλλιά της τα είχε με χωρίστρα στη μέση και χτενισμένα σφιχτά πίσω από τα αυτιά της. Είχε ψηλά ζυγωματικά. Φορούσε μαργαριταρένια σκουλαρίκια, έναν απλό χλωμό χιτώνα και η ποιότητα της οδοντοστοιχίας της μούμιας της ήταν σε άριστη κατάσταση. Όλα αυτά

Πεντακάθαρη ονομασία: ΕΡΜΙΟΝΗ ΓΡΑΜΜΑΤΙΚΗ

συνηγορούν στο ευγενές της καταγωγής της.

Μέχρι σήμερα γνωρίζουμε περί τα 1000 «Πορτραίτα Φαγιούμ», τα οποία έχουν ανασκαφεί όχι μόνο στην περιοχή της όασης Φαγιούμ, αλλά στην ευρύτερη περιοχή του Δέλτα του Νείλου. Περίπου 200 από αυτά βρίσκονται στο Βρετανικό Μουσείο και δεν είναι βέβαια δύσκολο να συμπεράνουμε τον τρόπο...

Η Ελληνίδα κόρη ωστόσο, έτυχε ειδικής μεταχείρισης. Το ζεύγος των Άγγλων αρχαιολόγων, Flinders και Hilda Petrie που την ξανάφερε

στο φως μετά από 1.900 χρόνια, έκρινε ότι, λόγω του έντονου συμβολισμού που εξέπεμπε, της άξιζε μια πιο τιμητική συμπεριφορά από την συνήθη εναπόθεση σε κάποια αίθουσα του Βρετανικού μουσείου. Ακριβώς λόγω του συμβολισμού αυτού, απευθύνθηκαν στο Girton College, που είναι το πρώτο αγγλικό Κολλέγιο θηλέων που ιδρύθηκε το 1869 ως τμήμα του Πανεπιστημίου του Κέμπριτζ. Οι αρμόδιοι του Κολλεγίου έσπευσαν να ανταποκριθούν άμεσα, καταθέτοντας σε λιγότερο από μήνα ένα σημαντικό ποσό υπέρ των ανασκαφών του ζεύγους Petrie, έτσι από το καλοκαίρι κιόλας του 1911, η Ερμιόνη από την Αίγυπτο, βρέθηκε να κοσμήει την κεντρική αίθουσα (The Lawrence Room) του μουσείου του Girton College του University of Cambridge. Και μπορεί το εν λόγω Κολλέγιο να έχει πάψει από καιρό (ήδη από το 1976) να είναι σχολείο αποκλειστικά θηλέων, δεν πρόκειται ωστόσο να πάψει ποτέ να επιδεικνύει με περισσή υπερηφάνεια στους μαθητές και επισκέπτες του το σπουδαιότερο απόκτημά του: Την γλυκύτατη ΕλληνοΑιγυπτιώτισσα Ερμιόνη, που η μοίρα της επεφύλαξε 1.900 χρόνια μετά το περικαλλές πέρασμά της στην αιωνιότητα, να καταλήξει, θύμα εμπορευματοποίησης, σε μια κρύα χώρα του Βορρά που ήταν ουσιαστικά ανύπαρκτη, όταν η ίδια δίδασκε στις όχθες του ζωοδότη Νείλου, κάτω από τον λαμπερό ουρανό της Μεσογείου!

Η σημερινή της κατοικία: Το κολλέγιο GIRTON στο CAMBRIDGE

Η Ερμιόνη στον ...Μαγικό Κύκλο

Άξονας: Κρήτης – Ερμιόνης – Δελφών

Άξονες: Ερμιόνης – Ελευσίνας – Αθή και Ολυμπίας – Ερμιόνης – Ρόδου

Ο Γκούιντο φον Λιστ, πατέρας του γερμανικού παγανισμού, παρουσίασε με τρεις ομόκεντρους κύκλους, **τις κάστες**, ταυτίζοντάς τις με τα τρία φύλα, που ο ιστορικός Τάκιτος είχε χωρίσει τους Γερμανούς, κατά τον 1ο μ.Χ. αιώνα.

Ο εξωτερικός κύκλος, οι Ιγγβόνες, ήταν οι αγρότες. Ο μεσαίος, οι Ισθβόνες, ήταν οι πολεμιστές και ο εσωτερικός, **οι Ερμιόνες**, ήταν οι ανώτεροι βασιλείς και ιερείς που διαφύλασσαν το μυστικό των ρούνων.¹

Το 1911 ο Λιστ σχημάτισε μέσα στους κόλπους της Εταιρείας που ίδρυσε για τη διαφύλαξη της Γερμανικής Πατρογονικής Κληρονομιάς, έναν επίλεκτο εσωτερικό κύκλο, που τον ονόμασε Άρμανεν, παραφράζοντας το λατινικό **Hermiones** (για να του προσδώσει πιο γνήσιο γερμανικό ήχο) και τον βάπτισε ιερατείο του Άρμανεν - σαφτ.

(.....) Ο Βόλφγκανγκ παρατήρησε την ομοιότητα των δύο ονομάτων του τευτονικού ιερατείου Άρμανεν-σαφτ με το όνομα της Ερμιόνης και συνέχισε την αφήγησή του.

Κατά τη Μυθολογία, όπως είναι γνωστό, η Ερμιόνη ήταν κόρη του Μενελάου και της Ωραίας Ελένης, ξακουστή για το κάλλος της. Ο Όμηρος τη θεωρούσε εφάμιλλη της θεάς Αφροδίτης! Η μητέρα της την εγκατέλειψε, σε ηλικία εννιά ετών, για τον Πάρη δίνοντας έτσι αφορμή για τον Τρωικό πόλεμο. Στην ελληνική γλώσσα **«Ερμές»** λέγονται οι τετράγωνες λίθινες ή μαρμαρίνες στήλες, που έφεραν λαξευμένη τη γενειοφόρο κεφαλή του θεού Ερμή, από το **«έρμα»** που σημαίνει στήριγμα, **στύλος**.

Για το λόγο αυτό τα φύλα, που βρίσκονται στο απόλυτο γεωγραφικό κέντρο της Γερμανίας ονομάστηκαν **«Ερμιόνες»** και το παγανιστικό ρουνικό ιερατείο Αρμανενσάφτ, δηλαδή οι «στύλοι». Αν λοιπόν **«Ερμιόνη»** σημαίνει **Βασίλισσα των Στύλων**, είναι η γυναίκα γύρω από την οποία περιφέρονται τα πάντα! Αυτή τελικά είναι ο **«Άξονας»!** Πρόκειται, λοιπόν, για ένα πολύ σημαντικό όνομα, που θα το αναζητήσω σε κάποιο χάρτη και όχι σε ...οικογενειακά άλμπουμ.

(.....) Μπαίνοντας με τον Βόλφγκανγκ στην αίθουσα της βιβλιοθήκης, είδαμε μπροστά μας έναν αρχαίο χάρτη της Ευρώπης, φτιαγμένο με το χέρι, με τοπωνύμια γραμμένα στα γερμανικά. Ήταν ένας χάρτης του 9ου μ.Χ. αιώνα της εποχής του Καρλομάγνου και απεικόνιζε σημαντικούς λατρευτικούς χώρους σ' ολόκληρη την Ευρώπη: εκκλησίες, ιερά, άσυλα που ιδρύθηκαν από την αρχή της χριστιανικής περιόδου.

1. Ρούνος είναι το μυστικό, ένα ιερό μυστικό που διαδίδεται από στόμα σε στόμα ή γραφόταν με την ιδιαίτερη ιερή γραφή πάνω σε ξύλα, για να καταστρέφονται εύκολα.

Το ελληνικό όνομα «**Ερμιόνη**» το εντοπίσαμε αμέσως στον ελληνικό χώρο. Ήταν ένα λιμάνι στα Ν.Α. παράλια της Πελοποννήσου, σημειωμένο στον χάρτη ως μια χριστιανική εκκλησία, μ' έναν μικρό σταυρό και χρονολογία του πρώτου αιώνα μ.Χ. Πολύ κοντά υπήρχαν άλλες τέσσερις τοποθεσίες αφιερωμένες στον θεό του ήλιου, Απόλλωνα. Προφανώς ένα σημαντικό κέντρο παγανιστικής λατρείας είχε μεταστραφεί από τη λατρεία των θεών του προηγούμενου αιώνα σ' αυτόν του νέου.

Αν, λοιπόν, η Ερμιόνη εκπροσωπούσε έναν άξονα του κόσμου πριν από τον Χριστιανισμό θα πρέπει να συνδεόταν με άλλες τοποθεσίες πρώιμης παγανιστικής λατρείας, που έφεραν σύμβολα, όπως του Κριού και του Ταύρου.

Η **Ερμιόνη** βρίσκεται απέναντι από την **Κρήτη**, όπου είχε ανθίσει ο μινωικός πολιτισμός, σύγχρονος του αιγυπτιακού. Χάραξα μια νοτιή γραμμή ενώνοντας την Ερμιόνη με την Κρήτη, όπου ο Δίας, πατέρας των θεών ανατράφηκε στο όρος Ίδη από την Αμάθεια, μια αίγα, την εικόνα της οποίας από ευγνωμοσύνη αργότερα τοποθέτησε ανάμεσα στ' αστέρια σαν καινούριο αστερισμό του Αιγόκερω.

Υπήρχε, όμως, κι ένας άλλος θεός που συνδεόταν με τον Ταύρο και του οποίου η λατρεία υπήρξε εξίσου διαδεδομένη στην Κρήτη, ο Διόνυσος, που, όπως είναι γνωστό, λατρευόταν και στην Ερμιόνη.

Όταν προέκτεινα τον άξονα Κρήτης - Ερμιόνης προς τα Β.Δ. ανακάλυψα με μεγάλη έκπληξη, ότι αυτός περνούσε από την καρδιά του ισχυρότερου λατρευτικού χώρου της αρχαιότητας, τον οποίο μοιράζονταν δυο θεοί, ο Απόλλωνας το καλοκαίρι και ο Διόνυσος τους ατέλειωτους χειμερινούς μήνες: τους **Δελφούς**. Έτσι μια τοποθεσία σαν την Ερμιόνη, που συνέδεε δύο τόπους τόσο σημαντικούς, τους Δελφούς και το όρος Ίδη της Κρήτης, μπορεί να ήταν ο άξονας. Στη συνέχεια πάνω στον άξονα σχεδίασα ένα Χ σχηματίζοντας ένα εξακτινο αστέρι, έναν «ρούνο», δηλαδή, ένα μυστικό.

Η πρώτη γραμμή περνούσε κάθετα από την **Ελευσίνα**, τόπο τέλεσης των Ελευσίνιων μυστηρίων και συνέχιζε προς τη Μακεδονία, όπου προβάλλει το **Άθως**, μια τοποθεσία καλυμμένη στον χάρτη με δεκάδες μικρούς σταυρούς (Άγιο Όρος). Η δεύτερη γραμμή οδηγούσε από το ένα μέρος στην **Ολυμπία**, την κοιτίδα των Ολυμπιακών Αγώνων.

Εκεί, εκτός από τα πιο γνωστά ερειπωμένα μνημεία, όπως είναι ο ναός του Δία, υπήρχε ένα άλλο ιερό, το Ηραίο, ο ναός της θεάς Ήρας, αδελφής και γυναίκας του Δία. Το Ηραίο κατασκευάστηκε γύρω στο 600 π.Χ. πριν από τον ναό

του Ολυμπίου Διός. Τότε, σκέφτηκα, ότι δυτικά της Ερμιόνης υπήρχε το βουνό Θόρναξ, όπου σύμφωνα με τον μύθο παντρεύτηκαν η Ήρα και ο Δίας. Εκεί εντοπίζεται και το σημείο εισόδου των Ολύμπιων Θεών από την Κρήτη στην ηπειρωτική Ευρώπη.

Τέλος, η προέκταση της δεύτερης γραμμής από το άλλο μέρος έφτανε στη **Ρόδο**, ένα πλούσιο και εύφορο νησί, που όπως πίστευαν οι αρχαίοι αναδύθηκε από τη θάλασσα, κατοικήθηκε από Κρήτες μετανάστες και λατρευόταν ο Δίας, στον οποίο ήταν αφιερωμένα πολλά ιερά.

Κοιτούσα αμίλητος και με γουρλωμένα μάτια όσο το δάκτυλο του Βόλφγκανγκ διέτρεχε το χάρτη.

- Απίστευτο, είπα. Έχω προσπεράσει αυτό τον χάρτη αμέτρητες φορές, αλλά ποτέ δεν παρατήρησα αυτή τη σύνδεση που διέκρινες με την πρώτη ματιά!

Με αφορμή το θέμα του 17ου τεύχους του περιοδικού μας παραθέσαμε ενδιαφέροντα αποσπάσματα από το βιβλίο της Katherine Neville² «Μαγικός κύκλος»³, που «ανακάλυψε» η Κατερίνα προ 15/ετίας.

Είναι γεγονός πως η μελέτη του βιβλίου μάς παρέσυρε σ' ένα ανατριχιαστικό ταξίδι ονειρικό και πραγματικό με αιφνιδιασμούς και εκπλήξεις. **Η Ερμιόνη εν πλω!** σκεφτήκαμε σαλπάροντας στα πελάγη του μύθου και της ιστορίας. Απολαύσαμε το ταξίδι με τους πολλούς συμβολισμούς και τους αναπάντεχους συνειρμούς, Ξεσκεπάσαμε βαθιά κρυμμένα μυστικά που θέλουν την **Ερμιόνη άξονα και στύλο του κόσμου ολόκληρου!** Ήταν απίστευτο!

Ανοίξαμε τα παράθυρα των σπιτιών και κοιτάξαμε κατακεί που ανατέλλει ο ήλιος. Προσπαθήσαμε να διακρίνουμε το όρος Ίδη στην Κρήτη. Κοιτάξαμε και προς τη Δύση. Συναντήσαμε το ιερό και επιβλητικό βουνό, τον Θόρνακα. Σ' όποιο σημείο του ορίζοντα κι αν στρέψαμε το βλέμμα μας, νιώσαμε συγκίνηση και περηφάνια. Αναλογιστήκαμε, πως κάθε τόπος ζει τον μύθο του μικρό ή μεγάλο. Ωστόσο αυτά που διαβάσαμε ξεπερνούν και την πιο δυνατή φαντασία.

Στους δύσκολους καιρούς μας είναι περισσότερο αναγκαία η συμβολή όλων μας για την ανάδειξη κάθε πτυχής της ζωής της γενέθλιας γης μας. Για να την γνωρίσουμε καλύτερα, για να την αγαπήσουμε περισσότερο και να απλώσουμε τη γοητεία της στα πέρατα του κόσμου.

2. Η Κάθριν Νεβίλ γεννήθηκε στις Η.Π.Α. και από νωρίς έδειξε ενδιαφέρον για τη συγγραφή, την παγκόσμια μυθολογία και τις τέχνες. Είναι η συγγραφέας του παγκόσμιου μπεστ σέλερ, «Οχτώ».

3. Στο βιβλίο της «Μαγικός Κύκλος» συνδυάζει τη συναρπαστική ιστορική μυθοπλασία με το σύγχρονο θρίλερ για να δείξει τον διαρκή αγώνα «της ανθρωπότητας να τιθασεύσει τις δυνάμεις της γης και του ουρανού».

Το τοπωνύμιο *Ερμιών* ή *Ερμιόνη* στην ομώνυμη κωμόπολη της Ερμιονίδας. Μυθολογική και επιστημονική προσέγγιση.

Η Ερμιών ή Ερμιόνη είναι μια από τις αρχαιότερες πόλεις στο νοτιοανατολικό άκρο της Αργολίδας και είναι ο μόνος οικισμός, που διασώθηκε από την Αρχαιότητα μέχρι σήμερα στην Ερμιονίδα. Η αρχαία Ερμιών ή Ερμιόνη εμφανίστηκε στο ιστορικό προσκήνιο από την Πρωτοελλαδική περίοδο (2800-2300 π.Χ.) με το πρώτο και σπουδαίο λιμάνι της στον όρμο των Αγίων Αναργύρων, πλησίον του λόφου της Μαγούλας, ενώ από τον 8ο π.Χ. αιώνα περίπου είχε ξεκινήσει η μετεγκατάσταση των Ερμιονέων από το λόφο της Μαγούλας στο ασφαλέστερο ανατολικό τμήμα της χερσονήσου Ποσειδίου ή «Μπίστι».

Σύμφωνα με τη μυθολογική παράδοση ως οικιστής της αρχαίας Ερμιόνης ήταν ο **Ερμίων**, γιος του Εύρωπα και εγγονός του Φορωνέα βασιλιά και θεμελιωτή του Άργους. Ο τελευταίος ήταν διάδοχος του πρώτου βασιλιά του Άργους Ινάχου. Την ίδρυση και ονομασία της Ερμιόνης δανειζόμαστε από τον περιηγητή Πausanία, που επισκέφθηκε την περιοχή το 166 μ.Χ. Για τούτο στο βιβλίο του «Ελλάδος Περιήγησις», Κορινθιακά – Λακωνικά (II, 34,4-5) διαβάζουμε: «Οικιστήν δε της αρχαίας πόλεως Ερμιονείς γενέσθαι φασίν Ερμίονα Εύρωπος. Τον δέ Εύρωπα (ήν γαρ Φορωνέως) Ηροφάνης ο Τροιζήνιος έφασκεν είναι νόθον' ου γαρ «αν» ποτέ es Άργον τον Νιόβης θυγατρίδούν όντα Φορωνέως την εν Άργει περιελθείν αρχήν παρόντος Φορωνεί γνησίου παιδός. Εγώ δε, ει και γνήσιον όντα Εύρωπα πρότερον το χρεών ή Φορωνέα επέλαβεν ευ οίδα ως ουκ έμελλεν ο παις αυτώ Νιόβης παιδί οίσεσθαι Διός γε είναι δοκούντι» [Οι Ερμιονείς λένε πως ο οικιστής της αρχαίας πόλης υπήρξε ο **Ερμίονας**, γιος του Εύρωπα. Ο **Εύρωπας** που είχε πατέρα τον **Φορωνέα** (βασιλιά του Άργους), ήταν νόθος κατά τον Ηροφάνη τον Τροιζήνιο' γιατί δε θα περιερχόταν η βασιλεία του Άργους στο γιο της Νιόβης Άργο και εγγονό (δηλ. γιο της κόρης του Φορωνέα), αν ο Φορωνέας είχε γνήσιο γιο. Εγώ είμαι βέβαιος πως και αν ήταν γνήσιος ο Εύρωπας και αν συνέβη να πεθάνει πριν από τον Φορωνέα, δε θα μπορούσε ο γιος του να διεκδικήσει ίσα δικαιώματα με το γιο της Νιόβης, που θεωρούνταν παιδί του Δία.] Ως εκ τούτου, η ιστορική κωμόπολη της Ερμιονίδας ονομάστηκε Ερμιών από τον πρώτο οικιστή Ερμίονα και έχει ρίζα πελασγική κατά τη μυθολογική προσέγγιση, ενώ

στη συνέχεια χρησιμοποιήθηκε ταυτόχρονα και το τοπωνύμιο Ερμιόνη.

Στο δεύτερο στάδιο οφείλουμε να διερευνήσουμε το θέμα και από την επιστημονική πλευρά. Ύστερα από λεπτομερή έρευνα καταλήξαμε ότι το τοπωνύμιο **Ερμιών ή Ερμιόνη** προέρχεται ετυμολογικά από το θέμα της δασυνόμενης λέξης **έρμα** (λόφος, ύψωμα, βουνό) και το περιεκτικό επίθημα(πρόσφυμα) -ίων, οπότε σχηματίζεται η λέξη **Ερμιών** (γεν.-ονος) δασυνόμενη, σε αθέματη μορφή, δηλ. χωρίς τη σύνδεση του γραμματικού μορφήματος η στο τέλος ή δημιουργείται παράλληλος και συγγενής σχηματισμός με τη λέξη **Ερμιόνη** (από το δεύτερο θέμα της γεν. **Ερμιόν-ος** της ονομασίας **Ερμιών**) σε θεματική μορφή, δηλ. με τη σύνδεση του γραμματικού μορφήματος η μετά το επίθημα, το οποίο μετατρέπεται συγχρόνως σε περιεκτικό πρόσφυμα ή επίθημα -ιονη. Συνοπτικά η ονομασία **Ερμιών ή Ερμιόνη** θεωρείται ο τόπος, που ολόγυρα υπάρχει πλήθος λόφων, ορεινών όγκων, υψωμάτων ή βουνών. Έτσι, λοιπόν, τα δύο επιθήματα -ιονη και -ίων ταυτίζονται.

Βέβαια δε γνωρίζουμε ποιος από τους δύο συγγενείς και παράλληλους σχηματισμούς **Ερμιόνη** και **Ερμιών** προηγήθηκε. Το μόνο γνωστό είναι ότι η πρώτη γραπτή μαρτυρία της πόλης με το τοπωνύμιο Ερμιόνη εμφανίζεται στην Ιλιάδα του Ομήρου και μάλιστα στον κατάλογο «των νεών»(των πλοίων) των ελληνικών πόλεων του 8ου π.Χ. αιώνα και όχι τη χρονική περίοδο του 13ου π.Χ. αιώνα [που πραγματοποιήθηκε η Τρωϊκή εκστρατεία]. Με αυτό το σκεπτικό **θεωρητικά** αποδεχόμαστε ως **πρώτο τοπωνυμικό σχηματισμό** την ονομασία **Ερμιόνη**, επειδή κατά τη διερεύνηση της αρχικής ελληνικής γλώσσας των πινακίδων της γραμμικής γραφής Β δεν ευρέθηκαν οι δύο συγγενείς τοπωνυμικοί σχηματισμοί, Ερμιόνη και Ερμιών. Συγκεκριμένα έχει αποκαλυφθεί ότι στα μυκηναϊκά κέντρα της Κρήτης και της Πελοποννήσου, τα πρώτα γραπτά μνημεία ελληνικής γλώσσας είναι οι πινακίδες της γραμμικής Β, μια γραφή, που εντοπίζεται χρονικά από το 1400 π.Χ. με καταληκτική χρονολογική περίοδο τον 13ο αιώνα. Συνάμα είναι αποδεκτό ότι τόσο οι πινακίδες της Κρήτης όσο και της Πύλου γράφτηκαν από τους Μυκηναίους (Αχαιοί) στα Ελληνικά. Κάποια Άνοιξη στο 1200 π.Χ. το ανάκτορο της Πύλου καταστράφηκε από φωτιά, πιθανότατα από τους Δωριείς, αλλά σώθηκαν 1300 πινακίδες και η σκαπάνη των αρχαιολόγων (1939) τις έφερε στο φως. Μέσα σ' αυτές τις πινακίδες δεν μαρτυρούνται οι ονομασίες Ερμιών και Ερμιόνη, αλλά ούτε και το τοπωνύμιο Μυκήναι, το βασικό κέντρο του Μυκηνα-

ϊκού πολιτισμού, ενώ διασώθηκαν οι ονομασίες Πύλος και Θήβαι. Αυτό δε σημαίνει ότι ήταν ανύπαρκτη κατά τη Μυκηναϊκή εποχή η πόλη των Μυκηνών και η παραθαλάσσια Ερμιών ή Ερμιόνη.

Κατά την άποψη μου και με βάση την ερμηνεία του τοπωνυμίου είχε προηγηθεί ο Πρωτοελλαδικός οικισμός με το τοπωνύμιο **Ερμιών** και ακολούθησε η παράλληλη ονομασία **Ερμιόνη**. Είναι ακόμη γνωστό από την έρευνα ότι τα τοπωνύμια εκφέρονται σε γενική και αιτιατική (έρχομαι από... πηγαίνω στο...)και στην αρχαιότητα σε δοτική (εν +δοτική). Για παράδειγμα η συνήθης χρήση του τοπωνυμίου **Ερμιών** θα ήταν, εξ Ερμιόνος, εν Ερμιόνι, εξ Ερμιόνα και όχι η ονομαστική Ερμιών. Από ένα αρχικό **Ερμιών** Ερμιόνος και Ερμιόνα είναι αυτονόητο να επικρατήσει το Ερμιόνα, αφού το α αφομοιώθηκε από το η και επικράτησε ο παράλληλος, συγγενής και εύηχος τύπος Ερμιόνη, με το νέο περιεκτικό επίθημα -ιονη, επειδή υπήρχε η χρήση της αρχαίας κατάληξης -όνη στο σύννητες λεξιλόγιο, όπως ακριβώς στη λέξη **αγχόνη** [από το άγχω +ονη, με αναφορά στον Αισχύλο. Σοφοκλή, Ευριπίδη, Αριστοφάνη, Αισχίνη], στη λέξη **περόνη** [από το πείρω+ονη, με αναφορά στην Ιλιάδα και Οδύσσεια] και στη λέξη **σφενδόνη** (σφενδ+ονη), στα Λατινικά funda], με αναφορά στην Ιλιάδα, στον Αρχίλοχο, Ευριπίδη, Αριστοφάνη και Θουκυδίδη.

Για την **ερμηνευτική προσέγγιση του τοπωνυμίου** θα σταθούμε αρχικά στη λέξη **έρμα**¹ που σημαίνει, το ύψωμα, το λόφο, το βουνό, τον σωρό χωμάτων, ή λίθων («τούμπα»). Έτσι, λοιπόν, το τοπωνύμιο Ερμιών ή Ερμιόνη σχετίζεται με όλους τους λόφους, τα υψώματα, τους ορεινούς όγκους και τα μικρά βουνά, που βρίσκονται όχι μόνο παραπλήσια της Ερμιόνης, αλλά και στον ευρύτερο χώρο της περιοχής. Συγκεκριμένα, εάν αρχίσουμε από τα βορειοανατολικά της Ερμιόνης συναντούμε την οροσειρά των Αδέρων (από τη νότια πλευρά τους) και τον βραχώδη ωσειδή λόφο του Ηλιοκάστρου, ενώ σε πιο κοντινή απόσταση διακρίνουμε τις βραχώδεις κορυφές του κάστρου της Θερμψίας, το Αλατοβούνι κοντά στη Δάρδιζα (Αχλαδίτσα), το βουνό Κρόθι στα βόρεια του κεντρικού λιμανιού Ερμιόνης, το Μαυροβούνι, (προς το Καταφύκι), το Ασπροβούνι ή Μαλιμπάρδι (στους Αγίους Αποστόλους στην Αυλώνα), το βουνό του Προφήτη Ηλία (Κοκκύγιον στην αρχαιότητα), τον λόφο Πρωνός ή Μύλων δυτικά και πλησίον της Ερμιόνης, τον λόφο της Μαγούλας (όρμο Αγίων Αναργύρων), τον λόφο των Αγίων Θεοδώρων (δυτικά της Μονής των Αγίων Αναργύρων) και τα χερσονησώδη βουνά, Μαυρονήσι στο μυκό της Κάπαρης

και Μουζάκι στον όρμο της Κουβέρτας νοτιότερα. Συμπερασματικά καταλήγουμε ότι το τοπωνύμιο **Ερμιών ή Ερμιόνη** μπορεί να συσχετιστεί με τους ορεινούς όγκους και τους λόφους, που υψώνονται ολόγυρα της κωμόπολης.

Στη συνέχεια θα προσεγγίσουμε ακροθιγώς το **περιεκτικό και τοπωνυμικό πρόσφυμα ή επίθημα -ιών**, που δηλώνει μαζί με το θέμα της λέξης έρμα, ικανό αριθμό από βουνά ή λόφους, δηλ. φυσικά και γεωγραφικά στοιχεία γύρω από την Ερμιόνη. Συνάμα με το επίθημα **-ιών** σχηματίστηκε το συγγενικό και παράλληλο επίθημα **-ιόνη** (σύμφωνα και με την αρχαία και γνωστή κατάληξη **-όνη**) χωρίς να είμαστε απόλυτα βέβαιοι, για το ποιο είναι το αρχικό πρόσφυμα ή το νεότερο.

Γενικότερα τονίζουμε ότι η **αρχική σημασία** των δύο συγγενικών επιθημάτων, σύμφωνα με την έρευνα και μελέτη, είναι «**περιεκτική**», όταν τονίζεται το επίθημα, όπως στο τοπωνύμιο **Ερμιών και Ερμιόνη**, ενώ γίνεται **κτητική**, όταν δεν τονίζεται. Μάλιστα με τη «**περιεκτική**» **σημασία** το πρόσφυμα **-(ι)ών** χρησιμοποιείται σε ορισμένες λέξεις, όπως ελαιών (μέρος με πολλά ελαιόδεντρα) και καλαμών (μέρος με πολλά καλάμια), ενώ οι θεοί, που «ευρύν έχουσιν ουρανόν», ονομάζονται στην αρχαιότητα Ουρανίωνες (Ιλιάς, Α, 570). **Με την κτητική σημασία** διακρίνουμε ορισμένα Ελληνικά ονόματα (παρτσούκλια), όπως Στράβων (αυτός που είναι στραβός) και Πλάτων (αυτός που έχει πλατύ μέτωπο), αλλά και μεγεθυντικά (γάστρων, γνώθων, χείλων). Επίσης το ίδιο επίθη-

μα βρίσκουμε και **σε τοπωνύμια** τόσο σε αθέματη μορφή [Μαραθών, Ελικών, Σικυών, Αυλών, Ερμιών, Κολοφών], όσο και σε θεματική μορφή [Μεθώνη, Κορώνη, Δωδώνη]. Συνάμα το προαναφερόμενο πρόσφυμα χρησιμοποιήθηκε στα πατρωνυμικά επίθετα, όπως γίνονταν στις περιεκτικές λέξεις (ανθών, ξενών, παρθενών, ορνιθών). Έτσι, λοιπόν, έχουμε από τα επικά πατρωνυμικά επίθετα του Δία—Κρόνιος—Κρονίδης—Κρονίων (γιος του Κρόνου, ενώ από το Αχιλλεύς—Πηληιάδης—Πηλείδης (γεν.-ου)—Πηλείων (γεν.-ωνος)—[γιος του Πηλέα]. **Με πιο εξειδικευμένη σημασία** το πρόσφυμα εμφανίζεται με την περιεκτική σημασία και τις καταλήξεις **-ονες και -ανες** στην ονομασία διαφόρων Ελληνικών φύλων: Πελαγόνες, Ιάονες—Ίωνες, Μακεδόνες, Χάονες, Ευρυτάνες, Ακαρνάνες.

Υποσημ.: Το επίθημα (ή πρόσφυμα) προστίθεται στο τέλος της ρίζας μιας λέξης ως συνθετικό της για την παραγωγή μιας νέας λέξης.

Πηγές:

B. Hoffmann, ΕΤΥΜΟΛΟΓΙΚΟΝ ΛΕΞΙΚΟΝ ΤΗΣ ΑΡΧΑΙΑΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ (ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ ΑΝΤΩΝΙΟΥ ΠΑΠΑΝΙΚΟΛΑΟΥ), ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΠΑΠΑΔΗΜΑΣ, ΑΘΗΝΑ 2009
Geoffry Horrocks, GREEK, Η ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ ΚΑΙ ΤΩΝ ΟΜΙΛΗΤΩΝ ΤΗΣ (ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ Μ. ΣΤΑΥΡΟΥ ΚΑΙ Μ. ΤΖΕΒΕΛΕΚΟΥ), ΒΙΒΛΙΟΠΩΛΕΙΟ ΕΣΤΙΑΣ.

Άννας Αναστασιάδης- Συμεωνίδη, Αντίστροφο Λεξικό, έκδοση Ίδρυμα Μανόλη Τριανταφυλλίδη, 2002

ΚΑΤΕΡΙΝΑ ΠΑΠΑΜΙΧΑΗΛ - ΡΗΓΑ

Ερμιόνη

Στην άκρη στέκεσαι αν και αρχόντισσα Κυρά
σεμνή, σιωπηλή, στη μοίρα σου αφημένη,
πριγκίπισσα ανύπαντρη κι απόβλητη εσύ,
δε σε επλούτισαν, δε σ' έχουν προικισμένη.

Οι δόξες οι παλιές σου καταχώθηκαν
αφού τα τέκνα σου σ' εγκαταλείψαν.
Οι πατριοί κι οι μητρίδες δε σε επόνεσαν
μόνο σαν καρπωτές σου επροκύψαν.

Ξένοι τους θησαυρούς σου μάδησαν.
Δικοί μας σ' αποθήκες έχουν βάλει
σ' επαναπατρισμό τους ας ελπίζουμε
να έρθουν στη γενέτειρά τους πάλι.

Και αν το σώμα σου λεηλατήθηκε
μένει η φυσική η ομορφιά σου,
με τόσα αναφαίρετα χαρίσματα
ως αγκαλιάζει η στεριά τη θάλασσά σου.

Γύρω σου ήρωες και θαλασσόλυκοι
στης λευτεριάς αγώνες είχαν δράσει.
Ύδρα και Σπέτσες ένδοξες γειτόνισσες
και συ, αρχαία πρόγονος, σε λήθη έχεις περάσει.

Τι να πρωτοϋμνήσει κάθε θαυμαστής
και ποια πτυχή να πρωτοξετυλίξει;
Κάθε πτυχή πολιτισμού περάσματα
σημαντικής παλιάς πόλης θα δείξει.

Χαίρε Αρχαία ιστορική μας Ερμιόνη,
η αξία σου ποτέ της δεν παλιώνει.

Από τη νέα ποιητική συλλογή της «Απ' το χάραμα στο γιόμα...»

Η Αγία Ερμιόνη

Στις 4 Σεπτεμβρίου στην Ερμιόνη γιορτάζει το λευκό, λιτό εκκλησάκι στον λόφο των Μύλων, που είναι αφιερωμένο στην παρθενομάρτυρα Αγία Ερμιόνη.

Γεννήθηκε στην Καισάρεια της Παλαιστίνης τον πρώτο αιώνα μ.Χ. κι ήταν μία από τις τέσσερες κόρες του Αποστόλου και Διακόνου Φιλίππου. Είχε την τύχη να γεννηθεί μέσα σε χριστιανικό σπίτι και οι γονείς της, τη δίδαξαν με θέρμη τη χριστιανική διδασκαλία. Γνώρισε από κοντά τους Αποστόλους κι αισθάνθηκε την ανάγκη, να τους βοηθήσει στο ιεραποστολικό τους έργο.

Η Αγία Ερμιόνη η Ανάγκυρος και Ιαματική

Είχε την ευλογία να έχει το προορατικό χάρισμα κι έγινε γιατρός, που θεράπευε τους αρρώστους με την επίκληση του Αγίου Πνεύματος, χωρίς να παίρνει χρήματα. Η προσωнуμία της είναι «Το ρόδο της Εφέσου», γιατί στην Έφεσο δίδασκε, θεράπευε και βοηθούσε τον συνάνθρωπο. Εκεί η Αγία Ερμιόνη ίδρυσε, οργάνωσε και λειτούργησε με τις τρεις αδελφές της το «Ευτυχίας Πανδοχείον», που περιελάμβανε πτωχοκομείο, πανδοχείο, ιατρείο και γηροκομείο, μια δάση για κάθε πονεμένο και άρρωστο.

Η Αγία έζησε τότε που αυτοκράτορας στη Ρώμη ήταν ο Τραϊανός. Αυτός περνώντας από την Έφεσο, όταν πήγε να πολεμήσει τους Πέρσες, πληροφορήθηκε ότι εκεί ζούσε μια γερόντισσα χριστιανή, που είχε προορατικό χάρισμα. Την κάλεσε κοντά του και της ζήτησε πρώτα με κολακείες και μετά με απειλές να αρνηθεί την πίστη της στον Χριστό. Επειδή αρνήθηκε να υποκύψει, και προφήτευσε ότι αν και θα νικήσει τους Πέρσες, θα πάρει τον θρόνο του ο γαμπρός του ο Αδριανός, ο Τραϊανός διέταξε τους δημίους, να την μαστιγώσουν. Βλέποντας, ωστόσο, την αταραξία της Αγίας, την άφησε ελεύθερη.

Όταν στο θρόνο ανέβηκε ο Αδριανός και πληροφορήθηκε το μεγάλο ιεραποστολικό και φιλανθρωπικό έργο της και την απόφασή της να μην απαρνηθεί τον Χριστιανισμό, διέταξε να την υποβάλουν σε φρικτά βασανιστήρια, από τα οποία η Αγία επεβίωσε, αναγκάζοντας τελικά τον Αδριανό να την αφήσει ελεύθερη. Η Αγία Ερμιόνη κοιμήθηκε ειρηνικά το 117 μ.Χ. Μετά την εκδημία Της, οι Χριστιανοί της Εφέσου ενταφίασαν το λείψανό Της με τιμές. Ο τάφος Της ανέβλυζε μύρο και ήταν πηγή θαυμάτων.

Ο ιερός ναός της Αγίας Ερμιόνης στην πόλη μας

Στο δυτικό άκρο της Ερμιόνης, ακριβώς στη μέση του λόφου Πρωνός, όπως λεγόταν στην αρχαιότητα ο λόφος των Μύλων, σε ένα όμορφο τοπίο με απεριόριστη θέα, ανάμεσα σε συστάδα πεύκων, δεσπόζει ολόλευκη η μικρή εκκλησία της Αγίας Ερμιόνης.

Κτίστηκε με δαπάνη του συμπολίτη μας μακαριστού Μητροπολίτη Σάμου και Ικαρίας **Παντελεήμονα Μπαρδάκου**, και με θέλησή του αποτελεί ιδιοκτησία και μετόχι της Ι. Μ. Προφήτη Ηλία Βιλίων, του οποίου επίσης είναι ιδρυτής και κτήτορας, όπου μοναχή και αργότερα ηγουμένη ήταν εκεί η αδελφή του Μακρίνα.

Σύμφωνα με μαρτυρίες συμπολιτών μας, που τον γνώριζαν καλά, ο φωτισμένος Ιεράρχης, έτρεφε απεριόριστη αγάπη προς τη γενέτειρά του Ερμιόνη και παρά τη σημαντική ιερατική διαδρομή του μακριά από αυτήν, ποτέ δεν έπαυσε να την επισκέπτεται και να έχει πνευματική επαφή με τους συμπολίτες του. Διακαής πόθος του πάντοτε, ήταν η ανέγερση εκκλησίας αφιερωμένης στην Αγία Ερμιόνη, «**ΕΙΣ ΔΟΞΑΝ ΘΕΟΥ ΚΑΙ ΤΙΜΗΝ ΑΓΙΑΣ ΕΡΜΙΟΝΗΣ**», όπως αναγράφει η μαρμάρινη πλάκα στην είσοδο του ναού, ως 'αντίδωρο' της ευγνωμοσύνης του στο τόπο, που γεννήθηκε.

Κατάλληλο χώρο γι' αυτό θεωρούσε το λόφο των Μύλων. Λόγω ψυχίας και έλλειψης υγρασίας πληρούσε τα κριτήρια, για να υλοποιήσει και το δεύτερο μελλοντικό μεγάλο στόχο του, τη δημιουργία ενός γηροκομείου δίπλα στην εκκλησία, για να στεγάσει τους ηλικιωμένους της Ερμιόνης. Το οικοπέδο 2000 τ.μ. στους Μύλους, που είχε στη κατοχή του, ήταν κοντά σε σπίτια και δεν ήταν κατάλληλο για το σκοπό αυτό. Ωστόσο μετά από άοκνες προσπάθειες και κατάλληλες ενέργειες προς την Κοινότητα Ερμιόνης, επί Προεδρίας Μόδεστου Καρακατσάνη, με ομόφωνη απόφαση του Κ.Σ. ο σεβ. Παντελεήμων κατόρθωσε να ανταλλάξει αυτό με άλλο κοινοτικό χώρο δυτικότερα, δίπλα στην τότε δεξαμενή νερού της Ερμιόνης.

Η Νομαρχία συμφώνησε και μετά από 2 χρόνια η παραχώρηση πήρε τη μορφή συμβολαίου. Λέγεται, ότι κατά την αρχαιότητα στο ίδιο σημείο υπήρχε ναός προς τιμή της Θεάς Ήρας.

Την εργολαβία της ανέγερσης του ναού, ανέλαβε ο Πάνος Παπαμιχαήλ (Πήτ), αδελφός του αείμνηστου αεροπόρου Μιχάλη Παπαμιχαήλ. Πολλοί συμπολίτες μας, όπως ο Νότης Παπαφράγκος, ο Νίκος Αραπάκης, ο Αργύρης Μέξης και άλλοι, που ως νέοι τότε εργάστηκαν για το κτίσιμο της Αγίας Ερμιόνης, θυμούνται με συγκίνηση και νοσταλγία τα χρόνια αυτά. Νοιώθουν περήφανοι για τη συμμετοχή τους και τονίζουν τη καθημερινή παρουσία, φροντίδα και πατρική αγάπη του Αρχιμανδρίτη τότε Παντελεήμονα για το εργατικό προσωπικό και την αγωνία του για την αποπεράτωση του έργου.

Ο αγιασμός για τη τοποθέτηση του θεμέλιου λίθου, όπως φαίνεται σε μαρμάρινη πλάκα δεξιά της εισόδου έγινε στις 4-9-1966. Το έργο μετά από τρία χρόνια ολοκληρώθηκε και ένας νέος τόπος λατρείας και αγάπης, ένας ιερός χώρος, ο "οίκος" της Αγίας Ερμιόνης είναι γεγονός.

Στην τελετή για τα θυρανοίξια-εγκαίνια του ναού, το Σεπτέμβριο του 1969, πλήθος πιστών της Ερμιόνης ανηφόρησαν προς τους Μύλους, για να θαυμάσουν το ολόλευκο νέο εκκλησάκι, που φάνταζε εντυπωσιακό, για να προσκυνήσουν την εικόνα της Αγίας Ερμιόνης, να ζητήσουν τη χάρη και την ευλογία της και βέβαια να συγχαρούν και να ευχαριστήσουν τον κτήτορα για τη μεγάλη προσφορά του στο τόπο. Σε μια πανηγυρική και κατανυκτική Θεία Λειτουργία, που έγινε χοροστατούντος του Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτη Υδρας Σπετσών Αιγίνης και Ερμιονίδας κ.κ. Ιερόθεου και με τη συμμετοχή του Αρχιμανδρίτη Αγαθάγγελου, προϊσταμένου της ενορίας του Αγίου Λουκά Πατνείων, συνοδοιπόρου του Μητροπολίτη μας και των ιερέων της περιοχής, ο κτήτορας με φανερή τη χαρά και τη συγκίνησή του, βλέποντας το όνειρό του να πραγματοποιείται, ευχαρίστησε τον Πρόεδρο και το Κ.Σ. της Κοινότητας Ερμιόνης, για την

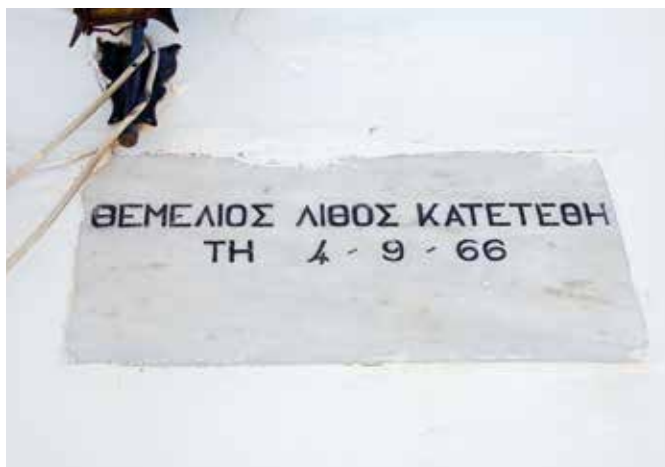
παραχώρηση – ανταλλαγή του οικοπέδου και αποκάλυψε επίσημα πια, ότι μελλοντικός του στόχος ήταν η ανέγερση Ιδρύματος Ευγηρίας νότια της εκκλησίας.

Ήταν μια πολύ σημαντική ημέρα για αυτόν, για τις αρχές του τόπου, αλλά και για τους πιστούς συμπολίτες μας, ιδιαίτερα εκείνους της περιοχής των Μύλων. Όλοι είχαν τη πεποίθηση, ότι αυτός ο ναός που έβλεπαν μπροστά τους, αν και ήταν μικρός, θα σηματοδοτούσε αιώνια τη σύνδεση της Αγίας Ερμιόνης με το όνομα της πόλης μας.

Το 1968, μετά από προτροπή του π.Παντελεήμονα και πρόταση του τότε Κοινοτικού Συμβουλίου Ερμιόνης, εκδόθηκε το 830/21-11-68 Β.Δ. (ΦΕΚ 289/1068) σύμφωνα με το οποίο, η 4η Σεπτεμβρίου, γιορτή της Αγίας Ερμιόνης, καθορίστηκε ως επίσημη τοπική αργία.

Την ίδια χρονιά, ο Εμποροεπαγγελματικός Σύλλογος της Ερμιόνης ανακήρυξε την Αγία Ερμιόνη ως προστάτιδα των εμπόρων και επαγγελματιών της πόλης και κάθε χρόνο τιμούσε τη μνήμη της με ιδιαίτερη λαμπρότητα. Όλα τα καταστήματα παρέμεναν κλειστά, κανένας επαγγελματίας δεν εργαζόταν και σύσσωμο το Δ.Σ. και τα μέλη του παρευρίσκονταν στον πανηγυρικό εσπερινό και τη Θεία Λειτουργία, όπου τελούσαν και αρτοκλασία.

Μετά από 22 χρόνια (1990), οι Κοινοτικοί Σύμβουλοι Η.Δρούζας, Α.Λεμπέσης, Σ.Κούστας, Κ.Κωστελένος και Π.Μαυρομιχάλη, λαμβάνοντας υπόψη τη μεγάλη ιστορία του Ι.Ν. των Ταξιαρχών, αλλά και τη θρησκευτική παράδοση του τόπου, υπέβαλαν αίτημα στο Κ.Σ. για τροποποίηση του Β.Δ. και τον καθορισμό της 8ης Νοεμβρίου ως επίσημης τοπικής αργίας. Το Κ.Σ. με Πρόεδρο τον Γ. Καρακατσάνη, αφού πήρε την έγκριση των τοπικών φορέων, τη σύμφωνη γνώμη του Μητροπολίτη Υδρας, Σπετσών, Αιγίνης και Ερμιονίδος κκ.Ιερόθεου, αλλά και τη συγκατάθεση του Μητροπολίτη Σάμου και Ικαρίας κ.κ Παντελεήμονα, έκανε τις απαραίτητες ενέργειες και στις 7-7- 1995 το Υπουργείο Εσωτερικών με τροποποίηση του σχετικού Νόμου καταργούσε το Β.Δ. και καθιέρωνε ως επίσημη αργία της Ερμιόνης την 8η Νοεμβρίου, εορτή των Ταξιαρχών”. Το γεγονός αυτό, συνέπεσε με την ανακήρυξη της Κοινότητας Ερμιόνης σε Δήμο και στις 8 Νοεμβρίου 1995 στο Μητροπολιτικό Ναό των Παμμεγίστων Ταξιαρχών, γιορτάστηκε για πρώτη φορά πανηγυρικά και με ιδιαίτερη λαμπρότητα, παρουσία του πρώτου Δημάρχου Ερμιόνης Α. Λεμπέση, σύσσωμου του Δημοτικού Συμβουλίου και των αρχών της πόλης.

Στις 13 Ιουλίου 1974, ο Παντελεήμων εκλέγεται Μητροπολίτης Σάμου και Ικαρίας και αφοσιώνεται ολοκληρωτικά στο ύψιστο λειτούργημά του, ως Ποιμενάρχης μιας ακριτικής Μητροπόλης. Οι πολλαπλές του απασχολήσεις δεν του επέτρεψαν να υλοποιήσει το όραμά του δηλαδή την ανέγερση του Γηροκομείου. Ποτέ όμως αυτός δεν έλειψε από τον εορτασμό της Αγίας Ερμιόνης και κάθε χρόνο 3 και 4 Σεπτεμβρίου χοροστατούσε στο πανηγυρικό Εσπερινό και τη Θεία Λειτουργία, μέχρι την 1η Ιουλίου 1995 που κοιμήθηκε. Τα οστά του βρίσκονται σε μαρμαρίνο οστεοφυλάκιο στην Ι.Μ. Προφήτη Ηλία Βιλίων.

Εξετάζοντας την αρχιτεκτονική της εκκλησίας παρατηρούμε ότι το σχέδιο της πλησιάζει τη μορφολογία της νησιώτικης εκκλησίας. Είναι μια καμαροσκεπαστη εκκλησία στον τύπο της μονόχωρης Βασιλικής με τρεις εισόδους, μια δυτικά και δύο νότια, με τη μικρότερη να είναι η είσοδος στο Ιερό Βήμα, το οποίο είναι ευδιάκριτο από τη μοναδική κόγχη του, πίσω από την Αγία Τράπεζα. Το καμπαναριό είναι σχετικά ψηλό για τις διαστάσεις της εκκλησίας, μονόλοβο, με μια μικρή καμάρα στη βάση του, χαρακτηριστικό των νησιώτικων καμπαναριών, κυρίως των νησιών του Αργοσαρωνικού και ιδιαίτερα της Ύδρας και των Σπετσών.

Σήμερα, σχεδόν 50 χρόνια μετά, το εκκλησάκι της Αγίας Ερμιόνης, ένα από τα στολίδια της πόλης μας, απλό, καλοδιατηρημένο, νοικοκυρεμένο και πάντα καθαρό εξωτερικά και εσωτερικά, με την καθημερινή σχεδόν φροντίδα της Γιάννας και του Δέδε Κοντόπουλου, στέκει εκεί ψηλά ως πνευματικός φάρος, εκπέμποντας την αγάπη της Αγίας Ερμιόνης ως πέπλο προστασίας πάνω από τη πόλη μας, φωτίζοντας τα βήματα των πιστών. Αν βρεθείς εκεί, η ομορφιά του τοπίου θα σε αναγκάσει, να σταθείς για λίγο, να αισθανθείς την ιερότητα και την απλότητα της Αγίας Ερμιόνης, να πάρεις την ευλογία της, να νοιώσεις μια απέραντη γαλήνη και να απομακρυνθείς για λίγο από τη ζάλη των καθημερινών εγκόσμιων προβλημάτων. Θα καθίσεις τότε ήρεμος στο παγκάκι, θα απολαύσεις το τοπίο και θα αγναντέψεις την υπέροχη θέα. Βόρεια απλώνεται ο κάμπος της Ερμιόνης με τα περιβόλια και τις ελιές. Νότια ο όρμος Κάπαρι, η Μαγ(κ)ούλα, το Ποδάρι, τα Ευκάλυπτα και πιο πέρα το Μοναστήρι των Αγίων Αναργύρων. Ανατολικά, μπροστά σου απλώνεται το λιμάνι της Ερμιόνης και το Μπίσι, το Κρόθι με τον Άγιο Γεράσιμο και το Μύλο και στο βάθος η Ύδρα και τα Τσελεβίνια. Οι ανθισμένοι θάμνοι, η μυρωδιά του θυμαριού, το κελάνδημα των πουλιών και το αεράκι που, φυσάει σχεδόν μόνιμα, θα σε αναζωογονήσει. Δεν θα θέλεις να φύγεις! Αν προχωρήσεις προς τα δυτικά, στα πενήντα μέτρα θα δεις την όμορφη πετρόκτιστη εκκλησία του Αγίου Νικοδήμου και σε πέντε λεπτά ένας πανέμορφος χωμάτινος δρόμος ανάμεσα σε πεύκα θα σε βγάλει στην καινούρια δεξαμενή νερού της Ερμιόνης.

Καθημερινά σχεδόν, χρόνια τώρα, συνταξιούχοι της γειτονιάς κάθονται στα δυο παγκάκια στην είσοδο της εκκλησίας, το καλύτερο «μπαλκόνι» της Ερμιόνης όπως αυτοί λένε και αναλύουν την επικαιρότητα, απολαμβάνοντας

συγχρόνως το τοπίο και τη θέα, την οποία μετά από τόσα χρόνια δεν έχουν βαρεθεί.

Συμπολίτες μας ζωγράφοι έχουν εμπνευστεί από την απaráμιλλη ομορφιά της περιοχής και την εξάισια θέα και έχουν αποτυπώσει στο καμβά μοναδικές εικόνες. Επίσης φωτογράφοι με τη μηχανή τους έχουν αποθανάτισει σπάνιες φωτογραφίες. Έργα τους έχουν χρησιμοποιηθεί σε κάρτες του Ερμιονικού Συνδέσμου και άλλων τοπικών συλλόγων. Ο Ερμιονικός Σύνδεσμος, στο πλαίσιο των εκδηλώσεών του, το καλοκαίρι του 2006 στον εξωτερικό χώρο της εκκλησίας, πραγματοποίησε εκδήλωση κατά την οποία μίλησε ο Πρόεδρος του Συνδέσμου Γιάννης Σπετσιώτης με θέμα, **«Τρεις γυναίκες Ιατροί»**.

Στις 4 Σεπτεμβρίου, η Αγία Ερμιόνη γιορτάζει. Την παραμονή γίνεται πανηγυρικός εσπερινός με αρτοκλασία και ανήμερα Θεία Λειτουργία. Πολλοί πιστοί συμπολίτες μας κάθε ηλικίας, ανηφορίζουν στους Μύλους με ευλάβεια, να προσκυνήσουν την εικόνα της Αγίας, να πάρουν τη χάρη της και να ζητήσουν να θεραπεύσει τις ασθένειές τους, αφού η Αγία Ερμιόνη ήταν και θαυματουργή Ανάργυρη Γιατρός.

Θα μοιραστώ μαζί σας μια ιστορία, που μου διηγήθηκε η μοναχή Ν. της Ι.Μ. Προφήτη Ηλία Βιλίων, σε επίσκεψή μου εκεί, που είχε ακούσει από τον μακαριστό Παντελεήμονα και χαρακτήρισε ως θαύμα: «Μια γυναίκα έπασχε από ανίατη ασθένεια. Οι γιατροί είχαν εξαντλήσει τις δυνατότητες της επιστήμης και η ίδια είχε εναποθέσει πλέον τις ελπίδες της στο Θεό. Ένα βράδυ είδε στον ύπνο της την Αγία Ερμιόνη, σε μια άσπρη εκκλησία, η οποία της ζήτησε να την επισκεφθεί εκεί, στο «σπίτι» της και ως γιατρός θα την θεραπεύσει. Η πίστη και η ελπίδα της φούντωσαν και αμέσως άρχισε να ψάχνει μέρη που βρίσκονται εκκλησίες της Αγίας Ερμιόνης, για να την επισκεφθεί και να ζητήσει τη χάρη της. Όταν έμαθε ότι στην Ερμιόνη Αργολίδος υπάρχει εκκλησία της Αγίας Ερμιόνης, πήρε το καράβι, έφτασε στο λιμάνι, ρώτησε πού είναι η Αγία Ερμιόνη και ανηφόρησε γρήγορα για τους Μύλους. Μόλις έφτασε εκεί, με δέος **αντίκρισε την ίδια ακριβώς εκκλησία, που είχε δει στο όνειρό της**, κάτασπρη ανάμεσα στα πεύκα, στον ίδιο λόφο, στην ίδια τοποθεσία, στο ίδιο εξωτερικό περιβάλλον. Αυτή τότε συγκινημένη γονάτισε, έκλαψε, προσκύννησε ευλαβικά, ζήτησε τη χάρη της Αγίας και προσευχήθηκε ζητώντας να τη θεραπεύσει. Η Ανάργυρη γιατρός Αγία Ερμιόνη τη δέχθηκε στο σπίτι της και τη γιάτρεψε».

Ο Βασίλης Μέξης, επίσης μου διηγήθηκε μια παρόμοια περίπτωση: «Ένα απόγευμα, που καθόμασταν στο παγκάκι, μας πλησίασε μια άγνωστη κυρία, που συστήθηκε ως καθηγήτρια και μας ρώτησε αν είναι ανοικτή η εκκλησία, για να προσευχηθεί. Στη συζήτηση που είχαμε μαζί της, μας είπε ότι είχε δει στον ύπνο της την Αγία Ερμιόνη, έξω από ένα εκκλησάκι, η οποία της ζήτησε να έλθει στο «σπίτι» της να προσκυνήσει και να πάρει τη χάρη της. Η κυρία που ήταν από την Εύβοια, έψαξε, βρήκε ότι στην Ερμιόνη υπάρχει εκκλησία της Αγίας. Ήλθε και με έκπληξή της, είδε ότι ήταν μπροστά στο ίδιο εκκλησάκι, αυτό ακριβώς που είχε δει στον ύπνο της».

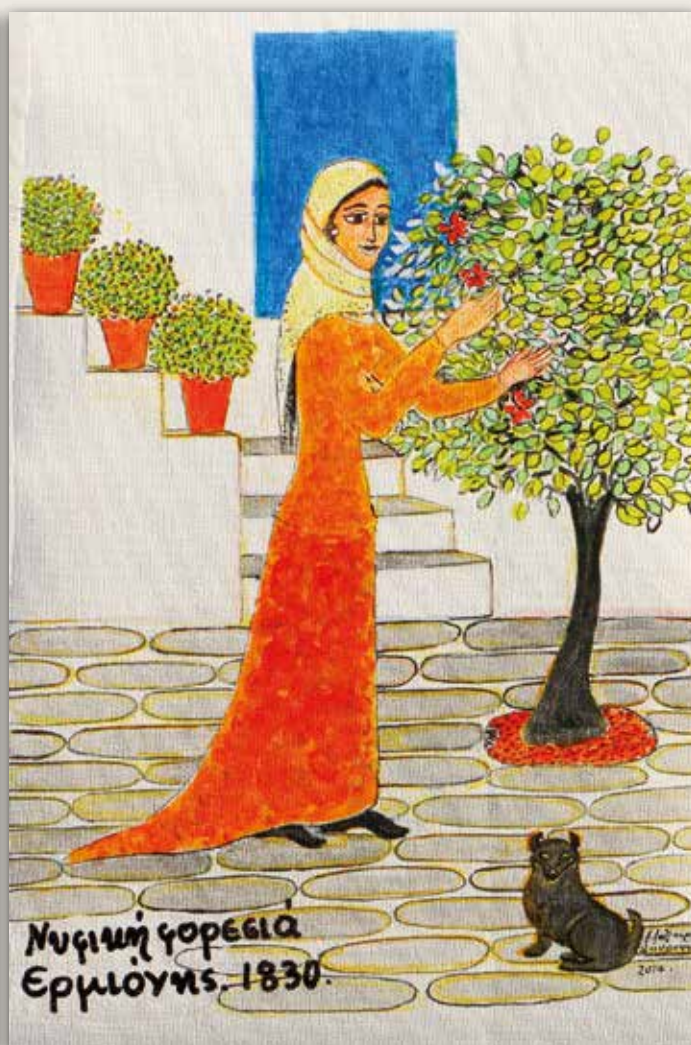
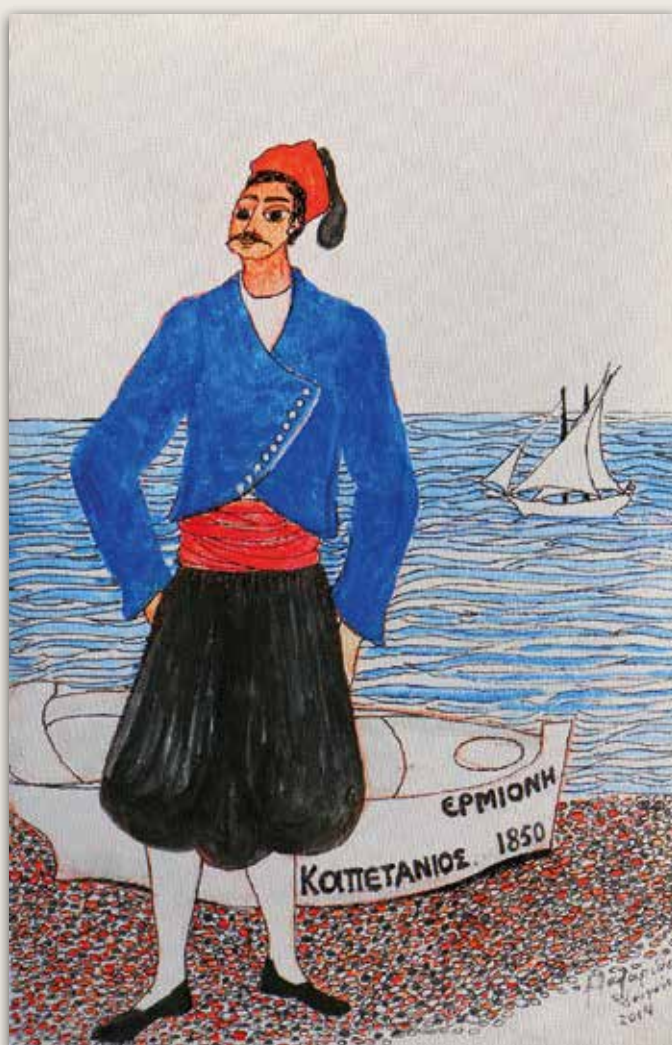
Όσοι κατοικούμε στους Μύλους ή στη περιοχή της Αγίας Ερμιόνης όπως συνηθίζουμε να λέμε τα τελευταία χρόνια, νιώθουμε τυχεροί και ευγνώμονες, που υπάρχει στη γειτονιά μας η εκκλησία της Αγίας Ερμιόνης. Θεωρούμε ότι μας προστατεύει και μαζί με όλους τους συμπολίτες μας, ευχαριστούμε τον Μακαριστό Μητροπολίτη Παντελεήμονα για την ανέγερση αυτού του ναού, που συμβολίζει την αιώνια σύνδεση της Αγίας Ερμιόνης με την πόλη μας.

Πηγές:

- Ι.Μ. Προφήτη Ηλία- Βιβλία Αττικής
- "Το Φιλιώτι και το ιστορικό εκκλησιαστικό μνημείο της Παναγίας Φιλωτίτισσας", Ιωάννη Ησαΐα
- Η ΕΝ ΕΡΜΙΟΝΗ Γ' ΕΘΝΟΣΥΝΕΛΕΥΣΙΣ, Ιωάν. Μάββωση
- Αρχείο Δημοτικής Κοινότητας Ερμιόνης
- Μαρτυρίες Ερμιονιτών

ΑΝΘΟΥΛΑ ΛΑΖΑΡΙΔΟΥ-ΔΟΥΡΟΥΚΟΥ

Τοπικές φορεσιές της Ερμιόνης

Η Αγία Ερμιόνη της Χίου... σώζει

*...Περάσαμε κάβους πολλούς, πολλή νησιά, τη θάλασσα
που φέρνει την άβυσσ θάλασσα, γλάρους και φώκιες...
Αράξαμε σ' ακρογιαλιές γεμάτες αρώματα νυχτερινά...
Μα δεν τρελαινόταν τα ταξίδια.»*

(ΓΙΩΡΓΟΣ ΣΕΦΕΡΗΣ: ΑΡΓΟΝΑΥΤΕΣ)

Μια φορά κι έναν καιρό ξεχυνόταν στον Ερμιονικό κόλπο με προορισμό άλλες θάλασσες ένας ολόκληρος στόλος από παραδοσιακά ξύλινα σκάφη χειροποίητα, σκαρωμένα από τα χέρια του αρχιμάστορα παραδοσιακού ξυλωναυπηγού μαστρο-Γιάννη (Κοτταρά) και των γιών του Απόστολου και Γιώργου και με μαθητές τον Λάζαρο Οικονόμου (Λούν) και τον Δήμο Κοτταρά. Βάρκες παπαδιές γρήγορες, καλοτάξιδες με όλα τους «τα σένια».

Η σχέση που είχαν με τη θάλασσα οι κάτοικοι της Ερμιόνης μοιάζει με το ταξίδι του ομηρικού Οδυσσέα. Εδώ και αιώνες οι Ερμιονίτες ταξιδευτές σφυρηλάτησαν άρρηκτους δεσμούς με το θαλασσινό στοιχείο, γνώριζαν τα καλά και τ' άσχημά του, γνώριζαν τους ψαρότοπους, τις βραχονησίδες και τις βραχοσπηλιές, είχαν για αδέρφια τους αλμυρούς ανέμους.

Μάρτη του 1956, εκείνη τη χρονιά η τσέ-τα αποτελούμενη από τέσσερα κωπήλατα σκάφη βάρκες παπαδιές με πανιά και κουπιά, σαλπάρισε στις δύο τα ξημερώματα τραβώντας ρότα για θάλασσες γνωστές ή άγνωστες, οικείους τόπους μακρινούς, με βοηθητικό όργανο πλοήγησης που τους καθοδηγούσε στο νυχτερινό τους ταξίδι τ' αστέρια.

Τέσσερεις βάρκες με 12 άτομα πλήρωμα και μεταξύ τους δυο δεκατρι-άχρονα παιδιά.

Η βάρκα «ΑΓΙΟΣ ΝΙ-

ΚΟΛΑΟΣ» με караβοκύρη τον πατέρα μου Μίμη Σκούρτη και συντρόφους του τον Σταμάτη Μιτσέλη και τον Νίκο Φοίβα του Πάνου αμούστακο έφηβο. Η βάρκα «ΕΛΠΙΣ» του Νίκου Νόνη (Κολινέκα) με συντρόφους τους τον Στάθη Κοτταρά (Κοκοράλο) και τον Διαμαντή Σχοινά. Τρίτη βάρκα οι «ΑΓΙΟΙ ΑΝΑΡΓΥΡΟΙ» του Αργύρη Καισαρέα (απαγορευτικό το παρατσούκλι του) με συντρόφους τον Νίκο Ματθαίο (Λιμνιό) και τον Ανάργυρο Φοίβα (Τομ) και τέλος τον «ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟ» του Τάσου Σκούρτη (Καρακώτσα) με πλήρωμα τον γιό του Κώστα και τον Κοσμά Οικονόμου γιό της Ελενάρas.

Οι θαλασσοπόροι μας κωπηλάτησαν μέχρι το φανάρι στην άκρη του Μπιστιού και μετά έπλεαν με ορθάνοιχτα πανιά και τις καρίνες τους να σχίζουν με πάθος το πέλαγος. Έφτασαν στη Βάρκιζα στις οκτώ το βράδυ της ίδιας μέρας. Την επόμενη οι караβοκύρηδες πήγαν στον Πειραιά και συμφώνησαν τη μεταφορά των σκαφών τους με το πλοίο «ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΦΟΥΣΤΑΝΟΣ» που έκανε δρομολόγιο στην άγονη γραμμή Ικαρία-Σάμο-Χίο.

Δεν έχασαν στιγμή αφότου έφθασαν στο νησί και βγήκαν στο ψάρεμα για σφουγγαρομεροκάματο. Βρήκαν όμως φυκιάδα και ανοίχτηκαν στη θάλασσα. Ο ισχυρός πουνέντης τους

Λιμανάκι Αγίας Ερμιόνης Χίου

ανάγκασε να αράξουν για δύο ημέρες στον Τσεσμέ τρία περίπου μίλια απόσταση από την Χίο. Την Τρίτη ημέρα νρέμψε ο καιρός και βγήκαν για ψάρεμα γύρω από έναν ύφαλο ανάμεσα Χίο και Τσεσμέ. Οι караβοκύρηδες στο κοστάκι τους μέσα, ρίξαν τα γυαλιά τους. Ο ύφαλος είχε γύρω στα 24 μέτρα βάθος. Το ψάρεμα ήταν καλό και ο νονός μου ο Κολινέκας ανακάλυψε ένα σφουγγάρι που ζύγιζε 2,5 οκάδες στεγνό. Ρίξαν τις κατσάρες τους αλλά ήταν αδύνατο να το φέρουν πάνω, έτσι έπεσε βουτιά και το έβγαλε ο Λιμνιός. Συνέχισαν τη δουλειά τους για μέρες στον ίδιο τόπο, στην ίδια ξέρα. Ξημερώματα της γιορτής του Αγίου Γεωργίου έβγαλε καιρό, Ν.Α. άνεμο σορόκο.

-Πού θα πάμε βρε παιδιά, ο καιρός «γίνεται;» Ακούστηκε ο μπαρμπα-Τάσος να λέει.

-Εδώ ήρθαμε για να δουλέψουμε. Ήταν η απάντηση.

Που και που σήκωναν το κεφάλι από το γυαλί, έβλεπαν ότι ο καιρός «γινόταν» αλλά κοίταζαν να κερδίσουν το χρόνο. Εξάλλου η αρμύρα και η περιπέτεια ήταν χαραγμένες βαθιά στο πετσί τους.

Με το πέρασμα της ώρας σηκώθηκε μεγάλος κυματισμός και έτσι έγινε το ατύχημα. Ένα μεγάλο κύμα στη διάρκεια του γυρισμού τους αναποδογύρισε τον «ΑΓΙΟ ΝΙΚΟΛΑΟ» και βρέθηκαν στη θάλασσα εργαλεία και πλήρωμα. Ο Μιτσέλης πιάστηκε από την καρένα της βάρκας, η οποία επέπλεε γιατί δεν υπήρχε μηχανή, αλλά η αγωνία του πατέρα μου ήταν για τον ανήλικο Νίκο. Οι ακαταμάχητοι αθλητές της θάλασσας έμειναν επτά ώρες στο μαστίγωμα της θάλασσας. Δίπλα τους οι υπόλοιπες βάρκες χωρίς να μπορούν να προσφέρουν βοήθεια και μαζί τους ένα καταδιωκτικό και ένα πλοιάριο που μετέφερε από Πειραιά-Χίο κεραμίδια. Πάλευαν μεσοπέλαγα με τη θάλασσα το πιο δυνατό απ' τα στοιχεία της φύσης, έχοντας στην τύχη τις τύχες των συντρόφων τους. Κουπιά, πανιά, κατσάρες, κοντάρια, αντένες, δυο δίχτυα (ένα κλάπανο και ένα μπαρμπουνόδιχτο) και η εικόνα του Αν Νικόλα προστάτη, στον οποίο οι ναυτικοί μας προσεύχονται στις δύσκολες ώρες για τη σωτηρία τους, τα έβγαλε το κύμα στον όρμο της Αγίας Ερμιόνης της Χίου. Καβατζάρισαν τον κίνδυνο και άραξαν στον ίδιο όρμο. Οι ψαράδες άκουγαν τις κραυγές τους και την επόμενη τους ρώτησαν για το γεγονός, έτσι ο πατέρας

μου πήρε πίσω τα δίχτυα και την εικόνα που εκείνοι είχαν περιμαζέψει.

Το νησιώτικο εκκλησάκι της Αγίας Ερμιόνης της Χίου έχει τη δική του ιστορία. Είναι χτισμένο πάνω στο Ακρωτήρι Ερμιόνη, σκαρφαλωμένο πάνω σε βράχους που χτυπιούνται από τα κύματα της θάλασσας και που ο κόλπος του υπήρξε φιλόξενο αραξοβόλι των θαλασσινών μας. Στο σημείο που ήταν η κρυψώνα της εικόνας, ανέβλυζε αγίασμα από μικρή πηγή που βρίσκεται μέσα στη θάλασσα. Εδώ κατέφθαναν άρρωστοι και υγιείς από όλα τα μέρη του νησιού να θεραπευτούν από κάθε λογής ασθένεια. Το αγίασμα χάθηκε στη διάρκεια της Γερμανικής Κατοχής, γιατί οι κατακτητές –καθώς λέγεται- το χρησιμοποιούσαν ως αποχωρη-

τήριο και επανεμφανίστηκε πριν λίγα χρόνια ενώ υπάρχει μέχρι σήμερα.

Πέρασαν χρόνια πολλά από τότε, αλλά σε ανάμνηση του θαλασσινού ναυαγίου του «ΑΓΙΟΥ ΝΙΚΟΛΑΟΥ» στη Χίο και στη σωτηρία του πληρώματος, η οικογένειά μας έκανε άρτο ευχαριστιών κάθε χρόνο στον Προφήτη Ηλία, τον ρυθμιστή των καιρικών συνθηκών. Προσερχόμαστε οικογενειακά όσο είμαστε μικροί στις 20 Ιουλίου με τη βάρκα μας στην Κουβέρτα και με μεγάλη κατανύξη μεταλαμβάνουμε.

Την ιστορία του ναυαγίου μαζί με άλλες πολλές ιστορίες του παρελθόντος που μοιάζουν με παραμύθια, απίστευτες ιστορίες από ταξίδια για ψάρια και ψαρέματα, για φρέσκους αέρηδες και ξαφνικές σπιλιάδες, για φουρτούνες και σουρβεταρίσματα με πρωταγωνιστή την ίδια τη ζωή, ακούγαμε συχνά από τα στόματα του πατέρα μου και των θείων μου Κοσμά και Τζώρτζη

τις χειμωνιάτικες νύχτες.

Οι θαλασσινοί μας όταν ο καιρός δεν ήταν κατάλληλος για δουλειά είχαν και τις θαλασσοχαρές τους. Στη φωτογραφία (1-7-1956) που είναι από εκείνο το ταξίδι απολαμβάνουν τον μεζέ και τη μπυρίτσα τους σε πανηγύρι στα Θυμιάνα της Χίου που απέχει 2 χιλιόμετρα από το λιμανάκι της Αγίας Ερμιόνης.

Στο ταξίδι για τη Χίο

Από αριστερά: Ντόπιος άνδρας πιθανόν ψαρομανάβης, Μίμης Σκούρτης, Νίκος Νόνης, Κώστας Σκούρτης, Τζώρτζης Σκούρτης, Στάθης Κοτταράς, Νίκος Ματθαίος

Τι θα έγραφε το λεξικό...

Στην προσπάθειά μας να αναζητήσουμε κάθε «ΕΡΜΙΟΝΗ» που είτε οι άνθρωποι ονόμασαν έτσι, είτε οι ίδιοι κατασκεύασαν εξ υπαρχής, σας παρουσιάζουμε κάποιες, την ύπαρξη των οποίων θα ήταν αδύνατο να ανακαλύψουμε, χωρίς τη βοήθεια της Θεάς Τύχης! Οδηγηθήκαμε σε αυτές, αγνοώντας κατ' αρχήν την ύπαρξή τους, μέχρι που κάποια πληροφορία ή κάποιο τυχαίο γεγονός μας τις υπέδειξε.

Ελπίζουμε η ύπαρξή τους να παρακινήσει το ενδιαφέρον, ιδίως των νεότερων αναγνωστών μας, ώστε σύντομα να μάθουμε περισσότερα για κάποιες από αυτές.

Ερμιόννη: Κοινό όνομα των δύο θεοτήτων, της Δήμητρας και της Περσεφόνης, στην πόλη μας, όπου υπήρχε και ομώνυμος ναός προς τιμή τους. Αργότερα οι άποικοι μετέφεραν το κοινό αυτό όνομα στις Συρακούσες.

Ακρωτήριο Ερμιόννη: Βρίσκεται στην ανατολική πλευρά της Χίου, απέναντι από το Τσεσμέ της Μ. Ασίας.

Μαντείο Ερμιόννη: Βρισκόταν στη Μακεδονία και ήταν αφιερωμένο στη Δήμητρα και την Περσεφόνη. Εκεί πήγαιναν οι ασθενείς και κοιμώμενοι μάθαιναν από τα όνειρα που έβλεπαν τα θεραπευτικά μέσα της αρρώστιας τους.

Ο θρήνος της Ερμιόννης: Επίγραμμα του Ιου αιώνα π.Χ. από τις Αιγές, που μελοποιήθηκε από τον Λουδοβίκο των Ανωγείων το 2001.

Δάκροισι μυρωμένη
μεμνημένη σου
οὐ διαλείπω
μητρὸς τῆς γῆλυκερῆς
πλεῖστον ἐγὼ
σέ ποθῶ.

ΕΛΕΥΘΕΡΗ ΑΠΟΔΟΣΗ
Ποτέ δεν σταμάτησα
να σε κλαίω,
πιο ποθῶ κι ἀπ' τη μάνα σου
ἐγὼ σ' αγαπῶ!

Στη σύνθεση του Λουδοβίκου συνυπάρχει το συγκλονιστικό στιχούργημα του Ρωμανού του Μελωδού:
«**Ἦν δε σκοτία ἀλλ' ἐκείνην πόθος κατέλαμπεν**»

Πολιτιστικό κέντρο «ΕΡΜΙΟΝΗ»: Το Saint-Brieuc είναι μια σχετικά μικρή Γαλλική πόλη στη περιοχή της Βρετάνης με πληθυσμό περί τις 50.000 κατοίκους.

Με ιστορία που ξεκινάει από τον 6ο αιώνα διατηρεί, όπως οι περισσότερες Γαλλικές επαρχιακές πόλεις, το ιστορικό της κέντρο διατηρημένο με σεβασμό και επεκτείνει τη σύγχρονη ανάπτυξή της περιφερειακά. Στα όρια της πόλης έχει σχεδιαστεί και διαμορφωθεί τα τελευταία χρόνια η περιοχή Brézillet που περιλαμβάνει συνεδριακό κέντρο, γήπεδα αθλοπαιδιών, περιοχή εκθέσεων, κλπ. Στην ειδικά μελετημένη περιοχή αυτή, άνοιξε τις πύλες του τον Ιούνιο του 2010, το εντυπωσιακό κέντρο συνεδρίων/συναυλιών «ΕΡΜΙΟΝΗ» (HERMIONE). Διαθέτει μόνιμη θεατρική σκηνή 330τμ και μόνιμο εκθεσιακό χώρο 2.000τμ. Έχει 1.500 σταθερά καθίσματα, ενώ χωράει συνολικά 2.400 θεατές, με δυνατότητα εστίασης για 1.200 άτομα.

Παρά τις προσπάθειές μας δεν καταφέραμε να μάθουμε το λόγο που επελέγει το όνομα «ΕΡΜΙΟΝΗ» για το υπερσύγχρονο αυτό πολιτιστικό κέντρο.

Θα ήταν μεγάλη μας χαρά να δημοσιεύσουμε την πληροφορία κάποιου από τους αναγνώστες μας.

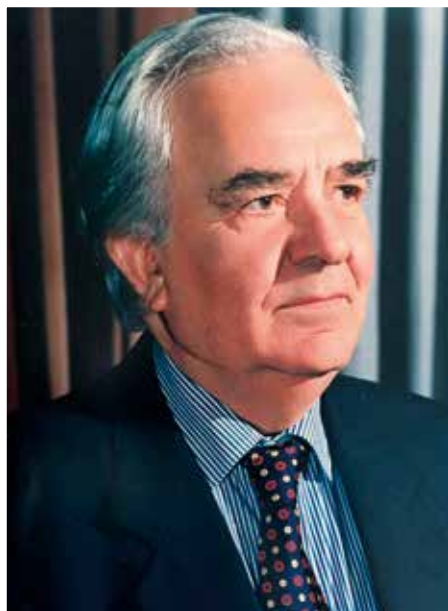

Είσοδος στο πολιτιστικό κέντρο
Hermione του Saint Brieuc στη Βρετάνη.

ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ Ν. ΑΘΗΝΑΙΟΣ (1935 – 2015)

Ένας πολύ θυπηρός αιφνίδιος θάνατος

Στις 13 Αυγούστου 2015 έφυγε από την ζωή απροσδόκτα σε ηλικία 80 ετών ένας εκλεκτός συμπατριώτης μας εξ επιγαμίας, ο Πρόεδρος του «Πειραιϊκού Συνδέσμου» Ευάγγελος Ν. Αθηναίος, σύζυγος της πολυαγαπητής μας Ελένης Γκάτσου, κόρης του καπετάνιου Γρηγόρη Γκάτσου. Θα τον θυμόμαστε με εκτίμηση και αγάπη, εκτός των άλλων και για τις προεδρίες του με μεγάλη δεξιοτεχνία των Συνελεύσεων του Ερμιονικού Συνδέσμου στις φιλόξενες αίθουσες των Εκπαιδευτηρίων Birds-Παιδαγωγικής, των οποίων ήταν Συνδιευθυντής. Αγάπησε την Ερμιόνη και υποστήριξε θερμά τις πολιτιστικές δραστηριότητες (Ιστορικό και Λαογραφικό Μουσείο, Εστία πολιτισμού, Μουσείο παιχνιδιών κ.α.).

Ευάγγελος Ν. Αθηναίος

Από το τελευταίο ωραίο βιβλίο του **Καπετάν Αντρέας Ζέπος**, Πειραιάς, Εκδόσεις Μουρούσια 2012, 306 σελ. αντλούμε το σύντομο βιογραφικό του: Ο Ε. Ν. Αθηναίος γεννήθηκε και μεγάλωσε στο Νέο Φάληρο. Διδάκτωρ του Ναυτικού Δικαίου έγινε με σχετική με την θαλάσσια περιήγηση-Cabotage διδακτορική διατριβή. Υπηρέτησε στο Υπουργείο Εμπορικής Ναυτιλίας, κυρίως όμως υπηρέτησε την ναυτική εκπαίδευση ως καθηγητής και Διευθυντής Σπουδών σε Ναυτικές Επαγγελματικές Σχολές. Εδίδαξε επίσης στις Σχολές στελεχών του Λιμενικού Σώματος και στο Πανεπιστήμιο Πειραιώς (1991-92). Υπήρξε ειδικός για το «προνόμιο της ακτοπλοΐας Cabotage και την θαλάσσια περιήγηση». Με την σύζυγό του Ελένη Γκάτσου-Αθηναίου ίδρυσαν τα γνωστά Εκπαιδευτήρια του Πειραιώς ΠΑΙΔΑ-ΓΩΓΙΚΗ-BIRDS, ενώ παράλληλα ανέπτυξε μια πλούσια κοινωνική δραστηριότητα: Α΄ Αντιπρόεδρος και Πρόεδρος του ιστορικού «Πειραιϊκού Συνδέσμου», παλαιό μέλος του Ναυτικού Ομίλου Ελλάδος και μέλος του Ναυτικού Μουσείου Ελλάδος, Πρόεδρος της Ενώσεως Παλαιών Προσκόπων Νέου Φαλήρου κ.α. Το συγγραφικό έργο του Ε.Ν. Αθηναίου είναι πλούσιο και αξιόλογο: **Το Δίκαιον της προεπαναστατικής Ναυτιλίας των Ελλήνων** (Α΄ βραβείο Ενώσεως Ελλήνων Εφοπλιστών) – **Θαλάσσια περιήγηση-Cabotage** (Διδακτορική Διατριβή) – **Σύμβαση ναυτολόγησης** και πολλές μελέτες με ναυτιλιακό περιχόμενο στα Περιοδικά **Ναυτικά Χρονικά** (μόνιμος στήλη στην δεκαετία 1971 – 1980), **Δελτίον Ναυτικού Επιμελητη-**

ρίου Ελλάδος, Ηχώ των θαλασσών, Αελλώ, Περίπλους κ.α.

Ο Ευάγγελος Αθηναίος ήταν η ζωντανή ιστορία του Πειραιά από τα πρώτα μεταπολεμικά χρόνια έως σήμερα, ανεξάντλητη πηγή για τη δράση προσώπων και για γεγονότα της κοινωνικής, οικονομικής, ναυτικής και πνευματικής ιστορίας του. Τον παροτρύναμε και φαίνεται ότι το είχε αποφασίσει να γράψει ένα σχετικό βιβλίο. Είχε αρχίσει να συγκεντρώνει το υλικό και είναι κρίμα που δεν πρόλαβε. Αλλά και για πρόσωπα και πράγματα της Ερμιόνης ήξερε πολλά και τα διηγείταν γλαφυρά, όπως τα είχε ακούσει από παλιούς συνταξιούχους, ναυτικούς κυρίως, με τους οποίους συναναστρεφόταν και τους οποίους προκαλούσε να του μιλούν για τη ζωή και τα βάσανά τους.

L' Hermione
«Η φρεγάτα της ελευθερίας»

